

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. LENKA PEJŘILOVÁ

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Analýza nákladů zemědělského podniku

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Daniel Kopta, Ph.D.

Autor:

Bc. Lenka Pejřilová

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka PEJŘILOVÁ**
Osobní číslo: **E100012**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Analýza nákladů zemědělského podniku**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je popsat vývoj nákladů zemědělského podniku a jejich vztah k objemu produkce, analyzovat nákladovost a stupeň využití nákladů při výrobě vybraných komodit zemědělské výroby.

Rámcová osnova:

1. Kategorie nákladů a výnosů produkce, hodnocení jejich vzájemných vztahů. Využití nákladových a produkčních funkcí jako modelového řešení těchto vztahů.
2. Stupně efektivnosti vlastních nákladů zemědělského podniku a u jeho rozhodujících komodit.
3. Vývoj zisku ze zemědělské výroby, rentabilita výroby vybraných komodit, faktory na tuto rentabilitu působící.
4. Vliv struktury výroby na rentabilitu podniku - stanovení optimální výrobní struktury.
5. Vliv dotací na rentabilitu a strukturu zemědělské produkce.
6. Závěr.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 50 - 60 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ, J. Finanční analýza a plánování podniku. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-808-6929-262.
- KISLINGEROVÁ, E. Manažerské finance. Praha: C.H.BECK, 2007. ISBN 978-80-7179-03-0.
- MAREK, P. Studijní průvodce financemi podniku. Praha: Express, 2006. ISBN 80-8611-937-8.
- NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I. Výkonnost a tržní hodnota firmy. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-2470-125-1.
- SEDLÁČEK, J. Finanční analýza podniku. Praha: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1830-6.
- STŘELEČEK, F., LOSOSOVÁ, J., ZDENĚK, R. Size and structure of scale in revenue function and cost function. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., 2010. LVIII, No. 6., pp. 491-502. ISSN 1211-8516.
- STŘELEČEK, F., ZDENĚK, R., LOSOSOVÁ, J. Influence of production change on return to scale. Agricultural Economics - Zemědělská ekonomika, 2011. LVII, No. 4., 2011. ISSN 0139-570X.
- STŘELEČEK, F. Stupně efektivnosti nákladů a jejich hodnocení. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2004. ISBN 80-7040-722-0.
- ŠTOLBOVÁ M.: Eligibility criteria for less-favoured areas payments in the EU countries and the position of the Czech Republic. Agricultural Economics - Zemedelska ekonomika, 54, 2008 (4): 166-175 175. ISSN 0139-570X.
- ŠTOLBOVÁ M., HLAVSA T.: Dopady plateb LFA na ekonomické výsledky zemědělských podniků a návrhy na diferenciaci sazeb (Impact of LFA payments on economics results of farms and proposal on rates differentiation). Praha: VÚZE, 2008. Study No. 89; ISBN 978-80-86671-50-5.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Daniel Kopta, Ph.D.

Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce:

1. prosince 2011

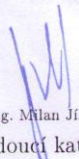
Termín odevzdání diplomové práce:

15. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. prosince 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Analýza nákladů zemědělského podniku“ vypracovala samostatně na základě literatury a pod odborným vedením svého vedoucího diplomové práce.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznamem o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. 4. 2012

.....
Bc. Lenka Pejřilová

Poděkování

Touto cestou chci poděkovat vedoucímu diplomové práce panu Ing. Danielu Koptovi, Ph.D za odborné a metodické vedení, za náměty a připomínky, kterých jsem využila při zpracování diplomové práce.

Současně děkuji Ing. Janě Lososové, technické pracovníci pro vědeckou činnost Katedry účetnictví a financí Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, za poskytnuté informace a údaje, které jsem v diplomové práci použila.

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	5
2.1 <i>Výroba a produkční funkce</i>	5
2.1.1 Produkční analýza v krátkém období.....	6
2.1.2 Produkční analýza v dlouhém období.....	8
2.2 <i>Náklady a nákladová funkce</i>	10
2.2.1 Náklady v krátkém období.....	10
2.2.2 Náklady v dlouhém období	11
2.2.3 Vztahy mezi krátkodobými a dlouhodobými náklady	11
2.3 <i>Stupně efektivnosti nákladů</i>	13
2.3.1 Stupně efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce	13
2.3.2 Stupně efektivnosti nákladů pro neměnný objem produkce	16
2.3.3 Stupně efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce.....	18
2.4 <i>Analýza soustav ukazatelů</i>	22
2.4.1 Pyramidové rozklady ukazatelů.....	22
2.5 <i>Společná zemědělská politika a dotace v zemědělství</i>	25
2.5.1 Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)	26
2.5.2 Přehled dotací.....	26
3. METODIKA	29
4. ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY	34
4.1 <i>Stupně efektivnosti vlastních nákladů podniku</i>	34
4.1.1 Stupně efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce	34
4.1.2 Stupně efektivnosti nákladů pro neměnný objem produkce	35
4.1.3 Stupně efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce.....	36
4.2 <i>Stupně efektivnosti u rozhodujících komodit</i>	38
4.2.1 Stupně efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce	38
4.2.2 Stupně efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce.....	39
4.2.3 Stupně efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce	40

4.2.4	Stupně efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce.....	41
4.3	<i>Využití nákladových a produkčních funkcí</i>	42
4.4	<i>Vývoj nákladovosti zemědělské výroby, vyhodnocení vybraných komodit</i>	44
4.4.1	Dojnice	44
4.4.2	Rostlinná výroba.....	47
4.5	<i>Vliv struktury výroby na rentabilitu podniku</i>	54
4.5.1	Tržby a rentabilita výroby pšenice	54
4.5.2	Tržby a rentabilita výroby v chovu dojnic	56
4.5.3	Souhrnná struktura výroby	57
4.6	<i>Vliv dotací na rentabilitu a strukturu zemědělské produkce.....</i>	61
5.	ZÁVĚR.....	66
6.	SUMMARY	70
7.	PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY.....	71
8.	SEZNAM GRAFŮ A TABULEK	
9.	SEZNAM PŘÍLOH	

1. ÚVOD

Ve sledovaném období byl jasný tlak na snižování nákladovosti a růst efektivnosti produkce. Tento trend můžeme dát do souvislosti zejména se stále rostoucí mezinárodní ekonomickou propojeností a růstem velkých konglomerátů nadnárodního formátu (globalizací a internacionalizací) a se vstupem ČR do EU, kdy sektor zemědělství musel projít značnými změnami a byl nucen přizpůsobit některé své aktivity celoevropskému prostoru.

Společnou zemědělskou politiku (dále jen SZP) lze označit jako nejdéle fungující společnou politiku Evropské unie. Někdy bývá označována jako předchůdce vnitřního trhu. V každém případě se i v současnosti jedná o jeden ze základních prvků fungování Evropské unie. Již na počátku SZP byly stanoveny cíle, kterých mělo být dosaženo, a zároveň i principy, na základě kterých SZP fungovala. Mezi základní cíle patřilo zvýšení produktivity výroby, zajištění přiměřené životní úrovně pro zemědělce, stabilizování trhů, zabezpečení dostatečného množství pro obyvatelstvo a poskytnutí spotřebitelům potravin za přiměřené ceny.

SZP lze charakterizovat jako jednotný trh se zemědělskými produkty. Z pohledu zemědělců byl na celém systému fungování této politiky nejdůležitější cenový mechanismus. V rámci cenového mechanismu byla zemědělcům v rámci SZP garantována cena, označována jako intervenční. Zemědělci měli zaručeno, že za tuto cenu, pokud by byla nižší než momentální cena komodity na domácím trhu, od nich v rámci SZP pověřená organizace dané komodity odkoupí. Takto nastavený cenový mechanismus však postupem času začal vyvolávat stále větší nadprodukcí potravin uvnitř Evropského společenství. Dalším problémem, který začal nabývat na významu, byl rozsah poskytovaných finančních prostředků.

Na základě výše uvedených problémů musela SZP projít několika reformami, avšak pokus o její zásadní přestavbu představují pouze reformy zahájené v 90. letech a obzvláště pak reforma z roku 2003. Cílem nové SZP je výrazné zohlednění

spotřebitele a daňových poplatníků, přičemž farmářům bude ponechána volnost produkovat jednotlivé komodity v závislosti na poptávce a tím reagovat na vývoj trhu.

Diplomová práce se věnuje problematice nákladů a ziskovosti zemědělských podniků produkujících vybrané rostlinné a živočišné komodity. Z hlediska struktury je práce rozdělena na 3 části – teoretickou část, metodiku a praktickou část. V teoretické části se zabývám zejména využitím nákladových a produkčních funkcí a stupni efektivnosti nákladů, které vyjadřují závislost mezi objemem produkce a náklady. Doplněním je analýza soustav ukazatelů, kde definuji logaritmickou metodu, kterou využiji v praktické části. V metodice definuji jednotlivé ekonomické veličiny a v praktické části aplikuji teoretické poznatky na soubor 76 zemědělských podniků, které jsou rozděleny podle produkčních oblastí ve sledovaném období 2006 – 2010.

Cílem diplomové práce je popsat vývoj nákladů zemědělského podniku a jejich vztah k objemu produkce, analyzovat nákladovost a stupeň využití nákladů při výrobě vybraných komodit zemědělské výroby.

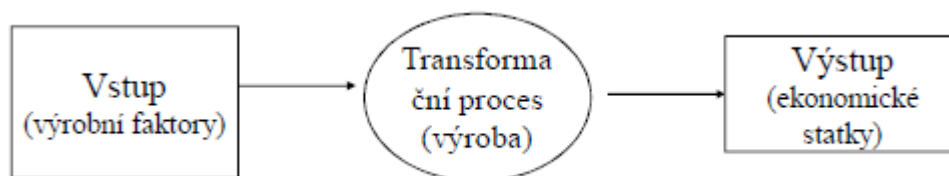
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 Výroba a produkční funkce

Když se řekne výroba, představíme si výrobu automobilů, jeřábů nebo hamburgerů. Ale co je třeba balet? Málokdo by ho označil slovem „výroba,“ a přesto není mezi výrobou automobilů a „výrobou“ umění žádný podstatný rozdíl. Ve všech případech se jedná o služby, které přinášejí lidem užitek. Podstatou výroby není vytváření hmotných věcí, ale poskytování užitečných služeb. Každá činnost, která uspokojí něčí potřebu, je produktivní, bez ohledu na to, jestli vytváří hmotný výrobek nebo nehmotnou službu.

Podstatou a smyslem ekonomiky je, že lidé si navzájem poskytují služby. Výroba oceli například neznamená nic jiného, než že lidé, kteří dobývají železnou rudu, staví pece a pracují v ocelárně, poskytují služby lidem, kteří používají sekačky na trávu nebo přístroje. Výroba je poskytování služeb, které přinášejí přítomný nebo budoucí užitek. Výroba je obvykle soustředěna do firem, kde se přetváří vstupy na výstupy. Vstupy firmy jsou jednak výrobní faktory (práce, půda, kapitál) a jednak meziprodukty, které nakupuje od jiných firem. Výstupy firmy jsou její výrobky a služby.

Obrázek 1: Přeměna vstupů ve výstupy firmy

Zdroj: Pavelka, T., 2008

To, co vidíte na obrázku, nazýváme produkční funkcí. **Produkční funkce (PF) udává množství výstupů v závislosti na množství používaných vstupů (při daných technologiích).** Dále můžeme PF chápat jako vztah, ve kterém se vstupy kombinují proto, aby vyprodukovaly určitý výstup. Takže například s danou kombinací výrobních vstupů lze při dnešní technologii vyrobit větší počet automobilů než při technologii roku 1970. Může se také přirovnat ke kuchařskému receptu. Uvádí přísady a říká, například, kolik lívanců vyrobíte, když budete s ingrediencemi zacházet podle pokynů receptu. (V některých receptech je nutné přísady mísit v pevných proporcích, jiné dovolují některé ingredience zaměňovat, jako recept na lívance dovoluje nahradit mléko a olej vajíčky. PF mohou patřit k oběma uvedeným typům.)

Formálně ji vyjadřujeme zápisem:

$$Q = F(i_a, i_b, i_c, \dots, i_n),$$

kde Q je výstup,

$i_a \dots i_n$ – používané vstupy. (Holman, R., 2002, Frank, R. H., 1995)

2.1.1 Produkční analýza v krátkém období

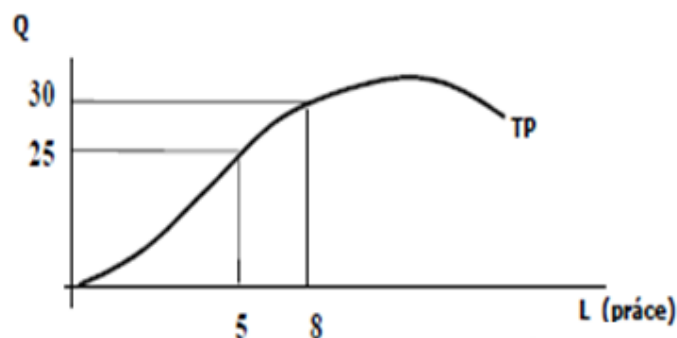
V krátkém období produkční funkce uvažuje jediné dva vstupy: kapitál (K) a práci (L). Krátkým obdobím zde rozumíme období, v němž se nemohou měnit všechny výrobní faktory, ale pouze některé. Jinak řečeno, v krátkém období jsou jen některé výrobní faktory variabilní a některé zůstávají fixní. Pro jednoduchost budeme uvažovat změny pouze jednoho výrobního faktoru – práce. Ostatní vstupy budeme považovat za konstantní. Krátkodobou produkční funkci pak můžeme zapsat:

$$Q = F(L)$$

V krátkém období může tedy firma zvětšovat produkci pouze zvětšováním práce. Je zřejmé, že objem vyrobené produkce se mění se změnami množství vstupu. Celkový objem produkce vyrobený určitým množstvím vstupu nazýváme celkový

produkt (TP – Total Product). Pokud závislost mezi množstvím vstupu a objemem produkce vyjádříme graficky, získáme křivku celkového produktu.

Obrázek 2: Graf celkového produktu

Zdroj: Pavelka, T., 2008

Na obrázku vidíme, že s růstem práce se růst produkce nejprve zrychluje, ale pak se zpomaluje. Projevuje se **zákon klesajících výnosů z variabilního faktoru** - - při postupném zvyšování jednoho výrobního faktoru o jednotku se postupně jednotkové přírůstky produkce zvyšují až do určitého bodu, kdy začnou klesat. Například produktivita práce v pizzerii se nejprve zvyšuje, protože lidé v pizzerii se specializují, a to jim umožňuje lépe a rychleji vykonávat své práce. Následně se produktivita práce začne snižovat tím, jak počet zaměstnanců roste, zatímco kapitál se nemění, *klesá vybavenost práce kapitálem*. V důsledku toho je pak práce méně produktivní. (Holman, R., 2002, Macáková L. a kol., 2002)

Anglický ekonom Thomas Malthus v 19. století napsal, že zákon klesajících výnosů lidstvu nakonec přivodí bídu. Rozloha zemědělské půdy není nekonečná a od určitého momentu bude dodatečná práce poskytovat stále menší přírůstky produkce potravin. Podle Malthusova názoru to nevyhnutelně povede k tomu, že plynulý růst počtu obyvatel stlačí průměrnou spotřebu potravin až na hranici hladu. Pravdivost Malthusových předpovědí prověří až budoucnost. Sotva si však mohl

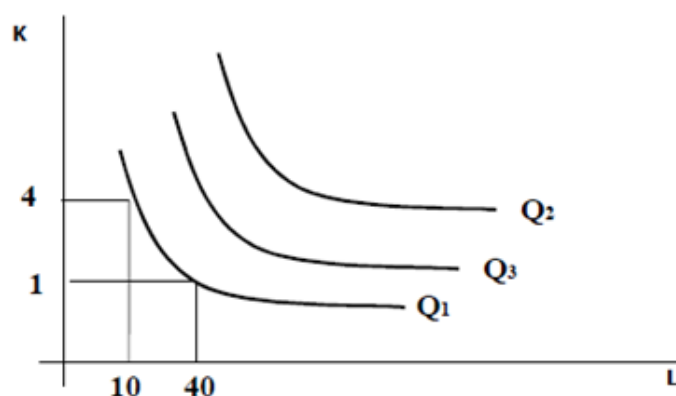
představit, že produkce potravin na hlavu bude v roce 1985 dvacetkrát vyšší, než byla před sto lety. Pozorně si však všimněte, že zkušenost uplynulých sta let zákon klesajících výnosů nikterak nevyvrací. Co Malthus nepředvídal, byl explozivní rozvoj technologií v zemědělství, který daleko převýšil vliv omezené rozlohy půdy. Přesto krutá logika jeho pozorování stále platí. Bez ohledu na to, jak je naše technologie rozvinutá, je zcela nepochybné, že v jediném květináči nelze vypěstovat tolik potravin, aby se jimi nasýtilo veškeré lidstvo. Bude-li obyvatel i nadále přibývat, je jen otázkou času, kdy budou i nejbohatší národy postaveny před problém nedostatku potravin. (Frank, R. H., 1995)

2.1.2 Produkční analýza v dlouhém období

Nyní se budeme zabývat dlouhým obdobím, kde uvažujeme produkční funkci se dvěma proměnlivými vstupy (např. prací a kapitálem). Dlouhodobou produkční funkci pak můžeme zjednodušeně zapsat: $Q = F(K, L)$. Produkce firmy se nemusí zvyšovat ve stejné proporci jako práce a kapitál. Je pravděpodobné, že zpočátku se projevují **rostoucí výnosy z rozsahu**: produkce roste rychleji než práce a kapitál. To pak znamená, že průměrné náklady na produkt klesají. Když firma dále roste, začnou se posléze projevovat **klesající výnosy z rozsahu**: produkce roste pomaleji než práce a kapitál. Průměrné náklady na produkt rostou. Rostoucí výnosy z rozsahu se projevují, dokud je úspora transakčních nákladů větší než přírůstek nákladů řízení. Jakmile firma dosáhne své nákladově optimální velikosti, jsou výnosy z rozsahu konstantní. A když firma dále roste, začnou se projevovat klesající výnosy z rozsahu, protože přírůstek nákladů řízení je již větší než úspora transakčních nákladů.

K znázornění dlouhodobé produkční funkce používáme tzv. izokvanty. Izokvanta neboli indifferenční křivka představuje kombinace výrobních faktorů, jejichž pomocí je možno vyrobit stejný objem produkce. Z definice produkční funkce plyne, že se jedná o objem výroby maximálně dostupný. (Holman, R., 2002, Macáková L. a kol., 2002)

Obrázek 3: Izokvanta (mapa izokvant)

Zdroj: Macáková, L., 2002

Na mapě indifferenčních křivek znamenal pohyb severovýchodním směrem, že roste úroveň uspokojení. Bodu na dané indifferenční křivce si ceníme více než kteréhokoli bodu, který leží pod touto křivkou, a bodu na křivce si ceníme méně než kteréhokoli bodu ležícího nad touto křivkou. Podobně, kterákoli kombinace vstupů ležící na izokvantě poskytne větší výstup, než kterákoli kombinace vstupů ležící pod danou izokvantou a poskytne menší výstup, než kterákoli kombinace vstupů, ležící nad touto izokvantou.

V jednom podstatném ohledu však není analogie mezi mapami izolant a mapami indifferenčních křivek naprostá, a to při označování obou typů křivek. Číslo přiřazená jednotlivým indifferenčním křivkám vyjadřují pouze relativní pořadí spotřebitelských kombinací na různých křivkách. Číslo, kterým označujeme izokvantu, naproti tomu odpovídá skutečnému objemu výstupu, který získáme z kombinací vstupů na izokvantě. (Frank, R. H., 1995)

2.2 Náklady a nákladová funkce

V této kapitole se pokusíme převést teorii výroby rozvinutou v předchozí kapitole do souvislé a logické teorie nákladů. Zatímco v kapitole 2.1 jsme zkoumali vztah mezi množstvím používaných vstupů a mezi odpovídajícím objemem výstupu, zde propracujeme spojení mezi množstvím produkovaného výstupu a mezi náklady na tuto produkci.

V prvním kroku se budeme zabývat problémem, jak se náklady v krátkém období mění v závislosti na velikosti výstupu. Ukáže se, že otázka je mnohem spleťtější, než se zdá, protože existuje sedm různých typů nákladů, které je potřeba sledovat: celkové náklady, variabilní náklady, fixní náklady, mezní náklady, průměrné celkové náklady, průměrné variabilní náklady a průměrné fixní náklady. Pro vytváření struktury a pro regulaci průmyslových oborů má dokonce ještě větší význam otázka, jak se náklady v závislosti na velikosti výstupu mění v dlouhém období.

(Holman, R., 2002)

2.2.1 Náklady v krátkém období

Příkladem fixních nákladů jsou daně z majetku, náklady na pojištění, úrok z půjček a ostatní platby, které je firma v krátkém období hradit a které se při změně úrovně výstupu nemění. Manažeři v podnicích často fixní náklady nazývají jako režijní náklady.

Variabilní náklady jsou definovány jako celkové náklady na variabilní faktory produkce pro každý objem výstupu. VC pro každou danou úroveň výstupu vypočítáme jednoduchým vynásobením množství práce potřebné k výrobě této rovně výstupu mzdovou sazbou za hodinu.

Celkové náklady jsou součtem FC a VC. Pomocí těchto základních kategorií nákladů definujeme čtyři zbývající kategorie.

Průměrné fixní náklady jsou FC, dělené množstvím výstupu.

Průměrné variabilní náklady jsou VC, dělené objemem výstupu.

Průměrné celkové náklady jsou TC, dělené objemem výstupu. Poněvadž celkové náklady jsou součtem FC a VC, znamená to, že ATC jsou součtem AFC a AVC.

Mezní náklady se rovnají změně celkových nákladů, která je způsobena produkcí dodatečné jednotky výstupu.

Při rozhodování firmy o tom, kolik výstupu by měla produkovat, je ze všech sedmi nákladových křivek nejdůležitější křivka mezních nákladů, protože nejčastějším čili typickým operativním rozhodováním firmy je problém, bude-li výhodnější nyníšší úroveň výstupu snížit nebo zvýšit. (Holman, R., 2002)

2.2.2 Náklady v dlouhém období

Podle definice jsou v dlouhém období všechny náklady variabilní. Chce-li manažer firmy vyrábět daný objem výstupu a může-li si svobodně zvolit jakoukoli kombinaci vstupů, kterou by si měl vybrat? Odpověď na tuto otázku závisí na relativních cenách práce a kapitálu. Cílem většiny výrobců je produkovat dané množství při dané kvalitě výstupu s nejnižšími možnými náklady bez ohledu na to, je-li struktura odvětví monopolní nebo odpovídá dokonalé konkurenci. Obdobně platí, že z každého daného množství vstupu chce výrobce produkovat tolik výstupu, kolik je jen možné.

2.2.3 Vztahy mezi krátkodobými a dlouhodobými náklady

V krátkém období mohou mít firmy vyšší náklady než v dlouhém období. Zatímco v dlouhém období jsou všechny vstupy variabilní a firma může jejich množství libovolně měnit, v krátkém období jsou některé vstupy fixní. V důsledku „fixnosti“

některých vstupů není firma v krátkém období vždy schopna dosáhnout optimální kombinace vstupů. Dokud je kapitál fixní, nelze provést technickou substituci, která by zajistila optimální kombinaci vstupů. V dlouhém období může firma zvětšit kapitál tak, aby mohla dosáhnout produkce s minimálními náklady. Ukažme si tento problém na příkladě. Mějme 2 pizzerie. Celková produkce je 200 pizz denně (každá ze dvou pizzerií peče 100 pizz). Pizzerie mají optimální kombinaci vstupů, takže firma má minimální průměrné náklady na pizzu. Pak začne chodit více lidí a produkce se zvýší z 200 na 300. Zvýšení produkce v krátkém období může dosáhnout pouze tak, že přijme více pracovníků. Kapitálové zařízení zůstává fixní a stává se přetíženým. Optimální kombinace mezi prací a kapitálem je porušena a průměrné náklady rostou. V delším období budeme na situaci reagovat a uskutečníme kapitálovou investici, např. otevřeme třetí pizzerii. K tomu je potřeba čas, protože to nějakou dobu potrvá, než se najde vhodný dům a také než nakoupí potřebné vybavení. Ale jakmile se to podaří, opět je dosaženo optimální kombinace práce a kapitálu, náklady klesnou. Vidíme tedy, že náklady v dlouhém období bývají nižší než náklady v krátkém období, protože teprve v delším období může firma zareagovat na vnější změny technickou substitucí a dosáhnout optimální kombinace vstupů. (Holman, R., 2002)

2.3 Stupně efektivity nákladů¹

Na základě závislosti mezi objemem produkce a dynamikou nákladů lze vyjádřit devět základních stupňů efektivity. Na hodnocení efektivity nákladů má vliv dynamika objemu produkce. Z toho důvodu rozdělujeme stupně efektivity:

- a) pro rostoucí objem produkce,
- b) pro neměnný objem produkce,
- c) pro klesající objem produkce.

2.3.1 Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

Pro rostoucí objem produkce lze určit následující stupně efektivity:

- stupeň rostoucí efektivity nákladů, kdy $i_{VN} < i_V$, $1 < i_V$,
- stupeň neměnné efektivity nákladů, kdy $1 < i_{VN} = i_V$,
- stupeň klesající efektivity nákladů, kdy $1 < i_V < i_{VN}$.

Stupeň rostoucí efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je větší než index nákladů.

$$i_{VN} < i_V, 1 < i_V$$

¹ Střeleček, F., Stupně efektivity nákladů, 2004

Důsledky:

1. Diferenciální náklad je menší než nákladovost.

$$dn < n_0$$

2. Nákladovost produkce s růstem výkonů klesá.

$$n_1 < n_0$$

3. Míra rentability s růstem objemu produkce roste.

$$r_0 < r_1$$

4. Zdrojem ekonomického účinku je relativní úspora nákladů a změna hospodářského výsledku z rozšíření výroby.

Stupeň neměnné efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je stejný jako index nákladů.

$$1 < i_{VN} = i_V$$

Důsledky:

1. Relace mezi přírůstkem výkonů a nákladů je dána:

$$\Delta V = \Delta VN \cdot (r_0 + 1)$$

2. Diferenciální náklad je roven nákladovosti základního období.

$$dn = n_0$$

3. Nákladovost produkce se s růstem produkce nemění.

$$n_1 = n_0$$

4. S růstem objemu produkce se nemění míra rentability.

$$r_1 = r_0$$

5. Zdrojem změny objemu zisku (resp. ztráty) je zisk (resp. ztráta) z rozšíření výroby.

Stupeň klesající efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je menší než index nákladů a větší než jedna.

$$1 < i_V < i_{VN}$$

Důsledky:

1. Diferenciální náklad je větší než nákladovost základního období.

$$n_0 < dn$$

2. Nákladovost produkce s růstem výkonů roste.

$$n_0 < n_1$$

3. Míra rentability s růstem objemu produkce klesá.

$$r_1 < r_0$$

4. Dynamika hospodářského výsledku závisí na míře rentability základního období.

2.3.2 Stupně efektivity nákladů pro neměnný objem produkce

Pro neměnný objem produkce lze určit následující tři stupně efektivity:

- stupeň rostoucí efektivity nákladů, kdy $i_{VN} < 1 = i_V$,
- stupeň neměnné efektivity nákladů, kdy $i_{VN} = i_V = 1$,
- stupeň klesající efektivity nákladů, kdy $i_V = 1 < i_{VN}$.

Stupeň rostoucí efektivity nákladů pro neměnný objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je větší než index nákladů.

$$i_{VN} < i_V = 1$$

Důsledky:

1. Při neměnném objemu výkonů náklady klesají.

$$\Delta V = 0 \quad \Delta VN < 0$$

2. Diferenciální náklad není definován.
3. Nákladovost produkce klesá.

$$n_1 < n_0$$

4. Míra rentability roste.

$$r_0 < r_1$$

5. Zdrojem ekonomického účinku je pouze relativní úspora nákladů.

Stupeň neměnné efektivity nákladů pro neměnný objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je stejný jako index nákladů.

$$i_{VN} = i_V = 1$$

Důsledky:

1. Přírůstek výkonů a nákladů jsou nulové.

$$\Delta V = 0 \quad \Delta VN = 0$$

2. Diferenciální náklad není definován.

3. Nákladovost produkce se nemění.

$$n_1 = n_0$$

4. Míra rentability se nemění.

$$r_1 = r_0$$

Stupeň klesající efektivity nákladů pro neměnný objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je menší než index nákladů.

$$1 = i_V < i_{VN}$$

Důsledky:

1. Přírůstek výkonů je nulový a je menší než přírůstek nákladů.

$$0 = \Delta V < \Delta VN$$

2. Diferenciální náklad není pro tento stav definován. Se snižováním přírůstku konverguje diferenciální náklad k nekonečnu.
3. Nákladovost produkce roste.

$$n_0 < n_1$$

4. Míra a objem rentability klesají.

$$r_1 < r_0, OR_1 < OR_0$$

5. Průvodním jevem tohoto stupně efektivity je pokles hospodářského výsledku.

2.3.3 Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce

Pro klesající objem produkce lze určit následující tři stupně efektivity:

- stupeň rostoucí efektivity nákladů, kdy $i_{VN} < i_V < 1$,
- stupeň neměnné efektivity nákladů, kdy $i_{VN} = i_V < 1$,
- stupeň klesající efektivity nákladů, kdy $i_V < i_{VN}, i_V < 1$.

Stupeň rostoucí efektivity nákladů pro klesající objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je větší než index nákladů.

$$i_{VN} < i_V < 1$$

Důsledky:

1. Diferenciální náklad je větší než nákladovost.

$$n_0 < dn$$

2. Nákladovost produkce s poklesem výkonů klesá.

$$n_1 < n_0$$

3. Míra rentability s poklesem objemu produkce roste.

$$r_0 < r_1$$

4. Zdrojem ekonomického účinku je relativní úspora nákladů a změna hospodářského výsledku vlivem poklesu produkce.

Stupeň neměnné efektivity nákladů pro klesající objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index nákladů je roven indexu výkonů, a ten je menší než jedna.

$$i_{VN} = i_V < 1$$

Důsledky:

1. Relace mezi poklesem výkonů a poklesem nákladů je dána:

$$\Delta V = \Delta V_N \cdot (r_0 + 1)$$

2. Diferenciální náklad je roven nákladovosti základního období.

$$dn = n_0$$

3. Nákladovost produkce se s poklesem produkce nemění.

$$n_1 = n_0$$

4. S poklesem objemu produkce se míra rentability nemění.

$$r_1 = r_0$$

5. Zdrojem změny zisku (resp. ztráty) je zisk (resp. ztráta) ze snížení výroby.

Stupeň klesající efektivity nákladů pro klesající objem produkce

Vztahy pro hodnotový stupeň efektivity

Indikace:

Index výkonů je menší než index nákladů. Oba indexy jsou menší než jedna.

$$i_V < i_{VN}, i_V < 1$$

Důsledky:

1. Diferenciální náklad je menší než nákladovost základního období.

$$dn < n_0$$

2. Nákladovost produkce s poklesem produkce roste.

$$n_0 < n_1$$

3. Míra rentability s poklesem objemu produkce klesá.

$$r_0 < r_1$$

4. Zdrojem změny objemu zisku je zisk ze snížení výroby, který je snižován relativním zvyšováním nákladů vlivem vyšší nákladovosti.

V této kapitole jsme se zabývali především hodnotovým vyjádřením stupňů efektivnosti nákladů, ale pro určení stupňů efektivnosti u komodit jako je například pšenice, ječmen, existuje naturální vyjádření, které je založené na stejném principu, jen se využívá jiné označení. U naturálního stupně efektivnosti je index výkonů nahrazen indexem naturálního objemu produkce (i_Q), diferenciální náklad jednotkovým přírůstkovým nákladem (j_{dn}) a nákladovost jednotkovým nákladem (j_n).

2.4 Analýza soustav ukazatelů

Pro posouzení celkové finanční situace podniku se používají soustavy ukazatelů, které se často označují jako analytické systémy nebo modely finanční analýzy. Čím je vyšší počet jednotlivých ukazatelů v analytickém souboru, tím mohou výsledky analýzy detailněji zobrazovat finančně ekonomickou situaci v podniku. Na druhou stranu ovšem velký počet ukazatelů ztěžuje orientaci a výsledné hodnocení podniku.

Při vytváření soustav ukazatelů se rozlišují:

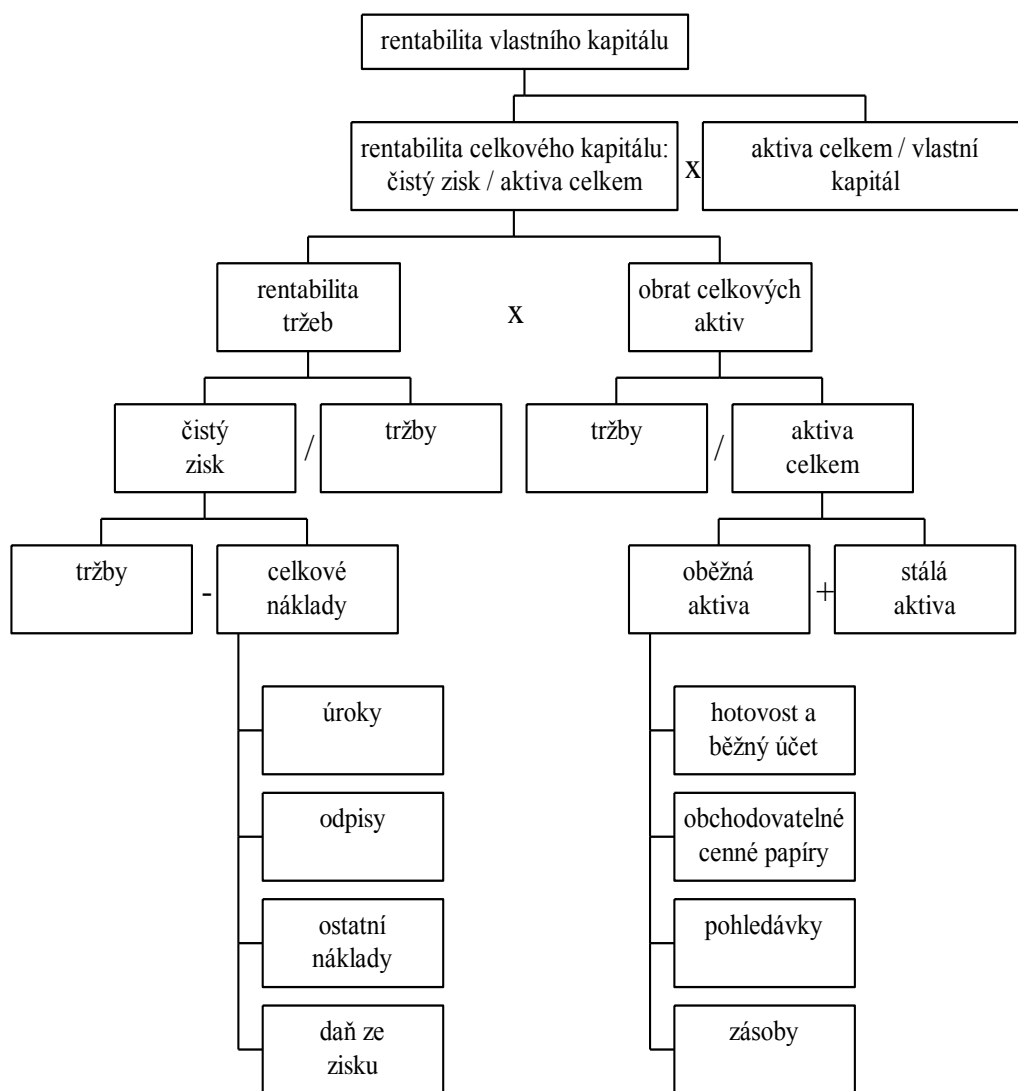
- **Soustavy hierarchicky uspořádaných ukazatelů** – typickým příkladem jsou pyramidové rozklady, které slouží k identifikaci logických a ekonomických vazeb mezi ukazateli jejich rozkladem např. Du Pont analýza.
- **Účelové výběry ukazatelů** – jsou sestavovány na bázi komparativně-analytických nebo matematicko-statistických metod s cílem sestavit takový výběr ukazatelů, které dokážou diagnostikovat finanční situaci podniku, resp. predikovat její vývoj. (Sedláček, J., 2007)

2.4.1 Pyramidové rozklady ukazatelů

Ekonomický proces má nesmírně mnoho vlastností a není divu, že i ukazatelů může být velmi mnoho. Mezi ukazateli existují vzájemné závislosti, ale i sám popisovaný proces se vyznačuje složitými vnitřními vztahy. Jakýkoliv zásah do tohoto procesu vyvolá proto nejen požadovaný účinek, ale má i řadu dalších důsledků. Z toho důvodu se k analyzování a hodnocení tohoto procesu používá soustav ukazatelů, které v jedné tabulce stručně a přehledně zachycují souvislosti mezi výnosností a finanční stabilitou firmy. Oblíbené jsou pyramidové soustavy ukazatelů, které rozkládají ukazatele na vrcholu pyramidy do dalších dílčích ukazatelů pomocí *multiplikatивních* (násobení nebo dělení) nebo *aditivních* (sčítání nebo odčítání) vazeb.

Rozklad ukazatele ROE byl vyvinut a poprvé použit v nadnárodní chemické společnosti Du Pont de Nomeurs. Levá strana diagramu odvozuje ziskovou marži. Odspodu jsou sčítány nákladové položky a jejich odečtením od výnosů se získá čistý zisk. Zisková marže se vypočítá jako zisk dělený tržbami. Je-li zisková marže nízká nebo jestliže vykazuje klesající tendenci, je třeba zaměřit se na analýzu jednotlivých druhů nákladů. (Sedláček, J., 2007)

Obrázek 4 : Grafické znázornění pyramidového rozkladu (Du Pont)

Zdroj: Sedláček, J., 2007

Pro analýzu vlivu jednotlivých komponent rozkladu se používá různých metod, které kvantifikují, jak změna jednotlivé komponenty přispěla ke změně celkové hodnoty. Z rozkladu získáme zajímavou informaci, která nám umožňuje lépe chápat, které vlivy podstatně či méně podstatně ovlivnily celkovou změnu tzv. vrcholového ukazatele, tj. toho, který je rozkládán. Metod rozkladu existuje celá řada. My si v následujícím textu přiblížíme **logaritmickou metodu** rozkladu. Ta se považuje za nejpřesnější, nicméně přesnost této metody „není zadarmo“.

Princip logaritmické metody spočívá v tom, že ať již vyjádříme vliv jednotlivých komponent absolutně či relativně, musí být podíl jejich vlivu na celkové změně stejný. Tato metoda se opírá o index změn jednotlivých ukazatelů.

$$X_0 = a_0 * b_0 * c_0$$

$$X_1 = a_1 * b_1 * c_1$$

$$\Delta X = X_1 - X_0 = [(X_0 * X_1) / X_0] - X_0 = X_0 * [(a_1:a_0) * (b_1:b_0) * (c_1:c_0)] - X_0$$

$$\Delta X = X_0 * [(a_1:a_0) * (b_1:b_0) * (c_1:c_0)] - 1$$

Jelikož vliv jednotlivých analytických ukazatelů je úměrný logaritmům jejich indexů, můžeme rovnici zapsat ve tvaru:

$$\Delta X_a = \Delta X * [(\log I_a) / (\log I_x)]$$

$$\Delta X_b = \Delta X * [(\log I_b) / (\log I_x)]$$

$$\Delta X_c = \Delta X * [(\log I_c) / (\log I_x)]$$

Logaritmická metoda vede k přesnějším výsledkům (odstranilo se podhodnocení prvního a nadhodnocení posledního ukazatele), avšak nelze ji použít v případě záporného indexu (tj. když čitatel i jmenovatel mají různá znaménka) nebo má-li nulovou hodnotu. (Kislingerová, E., 2008)

2.5 Společná zemědělská politika a dotace v zemědělství²

Česká republika jako člen EU je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečuje regulaci trhu s obilovinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT) s obilovinami. Společná zemědělská politika (SZP) v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Společenství a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod, jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy, jednotné ceny a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Společenství je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobeným v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Toho je možné dosáhnout pomocí různých zemědělsko-politických nástrojů. Ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem Společné zemědělské politiky, neboť její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně. Dotace z EU jsou v rámci SZP poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD

² Situační a výhledová zpráva za rok 2011 dostupná na www.eagri.cz

nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

2.5.1 Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Zákonem č. 256/2000 Sb., ze dne 14. července roku 2000, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů byl zřízen Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). Jeho úkolem je provádět a zavádět tržní pořádky pro stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a potravinami.

Činnost SZIF se dále řídí úplným zněním zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění a nařízením Rady nebo Komise Evropských společenství.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak tržní opatření Společného evropského trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a stabilitu v podnikání.

2.5.2 Přehled dotací

1. Přímé platby

Jednotná platba na plochu (SAPS)

Hlavním cílem platby na plochu zemědělské půdy je zabezpečit zemědělcům stabilní příjmy. Konkrétní podmínky poskytnutí podpory upravuje nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování

zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropských společenství. Žádost o poskytnutí podpory SAPS je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to do 15. května příslušného roku. Jednou z podmínek pro poskytnutí podpory je dodržení minimální výměry, na kterou může být poskytnuta podpora, která činí v součtu všech půdních bloků/dílů půdních bloků (PB/DPB) v žádosti nejméně 1 ha zemědělské půdy. Dotčené PB/DPB musí být vedeny v Evidenci využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS)³.

SAPS je poskytován ze zdrojů Evropské unie na hektar způsobilé a oprávněné zemědělské půdy. Za půdu způsobilou je považována ta, která se k 30. 6. 2003 nacházela v dobrém zemědělském stavu. Poskytnutí finanční podpory v rámci SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (tzv. GAEC) a od roku 2009 také dodržováním některých zákonných požadavků na hospodaření (tzv. SMR), které jsou společně s GAEC známy jako podmínky podmíněnosti (tzv. Cross-Compliance).

Národní doplňkové platby (TOP-UP)

Patří k přímým podporám a jsou poskytovány v souladu s nařízením vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropských společenství. Toto nařízení vlády bylo novelizováno nařízením vlády č. 87/2011, ze dne 23. 3. 2011, které pro rok 2011 vytváří legislativní předpoklady pro realizaci Top-Up pro následující citlivé sektory: chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka, ovce a kozy.

³ LPIS je geografický informační systém (GIS), který je tvořen primárně evidencí využití zemědělské půdy. LPIS vznikl na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství na přelomu 2003 a 2004.

2. Program rozvoje venkova pro rok 2007 – 2013 (PRV)

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 vychází z nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a zejména navazuje na Národní strategický plán rozvoje venkova, schválený vládou usnesením ze dne 10. května 2006 č. 499. Evropskou komisí byl Program rozvoje venkova schválen dne 23. května 2007.

Realizace Programu rozvoje venkova se zaměřuje na čtyři klíčové oblasti, tj. Osy I – IV, jejichž cílem je zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a krajiny, kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova.

3. Národní podpory

Do této skupiny dotací patří 2 druhy podpor, které jsou nenárokové (není právní nárok). Národní podpory vyhláší MZe ČR a jsou schvalovány Zemědělským výborem parlamentu ČR a jsou zpracovány do tzv. „Zásad“. Poskytování těchto dotací musí být v souladu se Společnou zemědělskou politikou a podléhá schválení Evropské komise. Tyto podpory řeší posílení tradičních českých zemědělských úseků a historických zvláštností a specifík, jako je podpora šlechtění, plemenitby, včelařství, nákazový fond, mimoprodukční funkce rybníků, a další. (Kundrátová, J., 2009)

3. METODIKA

Cílem diplomové práce je popsat vývoj nákladů zemědělského podniku a jejich vztah k objemu produkce, analyzovat nákladovost a stupeň využití nákladů při výrobě vybraných komodit zemědělské výroby. Druhým cílem této práce je posoudit, jaký mají dotace vliv na nákladovost a strukturu výroby zemědělské produkce. Posuzovaným obdobím je časová řada 2006 – 2010.

Použité metody:

Analýza je provedena na vzorku 76 podniků v období 2006 - 2010, které byly rozříděny do tří skupin podle podílu výměry zemědělské půdy v LFA k celkové využívané zemědělské půdě. Skupinou označenou LFA se rozumí podniky hospodařící z více než 50 % na zemědělské půdě zařazené v LFA oblasti. Označení NON LFA znamená, že se jedná o podniky v LFA s výměrou nižší než 5 % a ostatní nezařazené podniky jsou označeny jako „přechodná oblast.“

Výběrový soubor obsahuje podniky hospodařící na celém území České republiky, z toho podniky v LFA představují 62 %, v NON LFA asi 26 % a přibližně 12 % podniků v tzv. přechodné oblasti. Průměrná výměra půdy činila v roce 2010 v LFA 1583 ha, v přechodné oblasti 2159 ha a v NON LFA 1921 ha. Procento zornění v roce bylo v roce 2010 v oblasti LFA 66 %, v přechodné oblasti 75 % a v NON LFA 93 %.

Pro hodnocení nákladovosti a vývoje zisku zemědělských podniků byly vybrány některé zastupitele rostlinné výroby, jako je například pšenice, ječmen, řepka, kukuřice na zrno, brambory, cukrová řepa a z živočišné produkce dojnice, skot a vepř. Jako hlavní zástupci byly zvoleny dojnice a pšenice, zbylé tabulky budou prezentovány v příloze mé práce.

Stupně efektivity nákladů

Stupně efektivity byly počítány nejdříve za celý podnik, kde jsou pro výpočet důležité zejména údaje z výkazu zisku a ztrát. Pro zařazení do jednotlivých stupňů efektivity nákladů byly potřebné celkové náklady, celkové výnosy, které jsem dosadila do níže uvedených vzorečků. Na základě výsledků dochází k rozdělení do stupňů efektivity podle kritérií, která jsou uvedena v teoretické části v kapitole 2.3. Výpočet stupňů efektivity u rozhodujících komodit je založen na stejném principu, ale jelikož se počítá v naturálních jednotkách, je potřebné získat z dotazníku údaje o celkové produkci a jednotkový náklad. Poté je postup stejný jako u hodnotového vyjádření stupňů efektivity. Pro vyřešení tohoto bodu byly využity následující vzorce:

- **Index výkonů**

$$i_v = \frac{V_1}{V_0}$$

- **Diferenciální náklad**

$$dn = \frac{VN_1 - VN_0}{V_1 - V_0}$$

- **Nákladovost v období 0 a 1**

$$n_0 = \frac{VN_0}{V_0} \quad n_1 = \frac{VN_1}{V_1}$$

- **Jednotkový náklad v období 0 a 1**

$$jn_0 = \frac{VN_0}{Q_0} \quad jn_1 = \frac{VN_1}{Q_1}$$

- **Index objemu produkce v naturálních jednotkách**

$$i_Q = \frac{Q_1}{Q_0}$$

Produkční a nákladová funkce

Při hodnocení vzájemných vztahů mezi náklady a výnosy jsem využila Cobb-Douglasovu produkční funkci (CDF). Tato funkce vyjadřuje regresivní závislost objemu produkce (Y) na úrovni dlouhodobého majetku (DM) a počtu pracovníků (PEP). O CDF se předpokládá, že je rostoucí, s růstem vstupních faktorů roste objem produkce. Údaje pro výpočet jsem získala z účetních výkazů zemědělských podniků za rok 2006-2010, konkrétně z výkazu zisku a ztrát a rozvahy. K výpočtu této produkční funkce jsem použila statistický software. Ke zhodnocení vzájemných vztahů bylo vycházeno z následujícího vzorce:

- **Cobb-Douglasova produkční funkce**

$$Y = a * PEP^{b1} * DM^{b2}$$

Takto definovaná funkce je nelineární, lze ji transformovat ve funkci lineární změnou všech proměnných na logaritmy.

$$\ln N = \ln a + b1 * \ln PEP + b2 * \ln DM$$

Produkce v Kč se stává závisle proměnnou, zatímco PEP a DM nezávisle proměnnou.

Pokud zapojíme třetí výrobní faktor půdu (HA), získáme **třífaktorovou produkční funkci**, která má tvar:

$$Y = a * PEP^{b1} * DM^{b2} * HA^{b3}$$

Transformace na lineární funkci:

$$\ln N = \ln a + b1 * \ln PEP + b2 * \ln DM + b3 * \ln HA$$

Modifikací produkční funkce lze získat nákladovou funkci.

- *Nákladová funkce*

$$N = a * PEP^{b1} * DM^{b2} * HA^{b3}$$

Opět lze transformovat na lineární funkci. Náklady se stávají závisle proměnné, PEP, DM a HA nezávisle proměnné.

Pracovní hypotézou bylo, že výsledky produkčních a nákladových funkcí lze provázat s výsledky stupňů efektivnosti vlastních nákladů. Bohužel se tento výsledek vzhledem k nízkému počtu sledovaných podniků nepodařilo zcela statisticky prokázat. Koefficienty produkčních funkcí dosahovaly hodnot menších než jedna (viz tabulka číslo 7 a 8).

Analýza soustav ukazatelů

Vývoj zisku ze zemědělské výroby a rentabilita výroby vybraných komodit byla počítána na základě vzorců z finanční analýzy. Podkladem byly opět údaje z rozvahy a výkazu zisku a ztráty zemědělských podniků v letech 2006 – 2010, které byly v jednotlivých letech dosazeny do níže uvedených vzorců a následně vyhodnoceny.

- ***Logaritmická metoda rozkladu***

$$\Delta X_a = \Delta X * [(\log I_a)/(\log I_x)]$$

$$\Delta X_b = \Delta X * [(\log I_b)/(\log I_x)]$$

$$\Delta X_c = \Delta X * [(\log I_c)/(\log I_x)]$$

- ***Rentabilita celkového vloženého kapitálu (ROA)***

$$ROA = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{celková aktiva}}$$

- ***Rentabilita tržeb nebo-li zisková marže (ROS)***

$$ROS = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}}$$

4. ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY

4.1 Stupně efektivity vlastních nákladů podniku

Na základě závislosti nákladů na objemu produkce lze organizace rozčlenit do devíti základních stupňů. Jednotlivé stupně efektivity jsou diskutovány pro tři úrovně rentability (rentabilní produkce, produkce s nulovou rentabilitou a nerentabilní produkce). Skupinu 28 zemědělských podniků jsem rozdělila do těchto devíti stupňů. Základním kritériem pro rozčlenění jednotlivých organizací byl diferenciální náklad a nákladovost produkce. Dále jsem analyzovala stupně efektivity nákladů u 9 vybraných komodit, které jsou rozděleny do jednotlivých stupňů podle jednotkového nákladu a indexu objemu produkce. Pro zajímavost jsem také testovala, jak ovlivní níže uvedené stupně efektivity dotace.

4.1.1 Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

Tabulka 1: Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

	Specifikace	Počet podniků 2006/2007	Počet podniků 2007/2008	Počet podniků 2008/2009	Počet podniků 2009/2010	Průměr (%)
Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$IV > 1$	23	19	1	20	15,75
Stupeň rostoucí efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$dn < n_0$	19	7	1	19	11,5
Stupeň neměnné efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$dn = n_0$	0	0	0	0	0
Stupeň klesající efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$n_0 < dn$	4	12	0	1	4,25

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Z tabulky je patrné, že nejvíce podniků spadá v letech 2006/2007 a 2009/2010 do stupně rostoucí efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce. Pro tento stupeň platí, že index výkonů je větší než index nákladů, což je důsledkem toho, že diferenciální náklad je menší než nákladovost. Pro podniky to znamená, že nákladovost produkce s růstem výkonů klesá a míra rentability s růstem objemu produkce roste. Můžeme tedy říci, že zdrojem ekonomického účinku je relativní úspora nákladů a změna hospodářského výsledku z rozšíření výroby. Vliv relativní úspory nákladů a přírůstku zisku (resp. ztráty) z rozšíření výroby závisí na celkové rentabilitě výroby v základním období. Realizace tohoto stupně efektivity nákladů je spojena s pozitivním vývojem všech sledovaných ukazatelů a je pro podnik velice efektivní.

Naopak v roce 2007/2008 patří největší počet podniků pod stupeň klesající efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce. Typické pro tento stupeň je, že index výkonů je menší než index nákladů. Z této indikace vyplývá, že diferenciální náklad je větší než nákladovost základního období a zároveň nákladovost produkce s růstem výkonů roste. Ovšem míra rentability u tohoto stupně efektivity s růstem objemu produkce klesá. Realizace tohoto stupně efektivity nákladů odpovídá zpravidla vyčerpání zdrojů vzhledem ke snižování nákladů nebo nevhodnosti ve výrobním procesu. Vzhledem k tomu, že se s rostoucí výrobou zvyšuje u rentabilní výroby objem zisku, je možné i tento stupeň efektivity pro rentabilní výrobu za určitých podmínek realizovat.

Vlivem dotací došlo k tomu, že nejvíce podniků bylo zařazeno do skupiny rostoucí efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce, který je pro podnik nejvíce efektivní.

4.1.2 Stupně efektivity nákladů pro neměnný objem produkce

Ve sledovaném období 2006 – 2010 nebyl do této skupiny zařazen ani jeden z výběrového souboru podniků, což je z ekonomického hlediska pozitivní. Realizace stupně rostoucí efektivity nákladů pro neměnný objem produkce je spojena

s pozitivním vývojem nákladovosti a je pro podnik efektivní. Naopak stupeň neměnné efektivity nákladů pro neměnný objem produkce je vhodné realizovat pouze při rentabilní výrobě a z dlouhodobého hlediska pouze v případě, kdy nelze objem zisku zvýšit ani rozšířením výroby, ani zvýšením rentability. Stupeň klesající efektivity nákladů pro neměnný objem produkce provází pokles hospodářského výsledku a není při žádném typu výroby ekonomicky efektivní.

4.1.3 Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce

Tabulka 2: Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce

	Specifikace	Počet podniků 2006/2007	Počet podniků 2007/2008	Počet podniků 2008/2009	Počet podniků 2009/2010	Průměr (%)
Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$IV < 1$	5	9	27	8	12,25
Stupně rostoucí efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$n_0 < dn$	5	2	3	4	3,5
Stupeň neměnné efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$dn = n_0$	0	0	0	0	0
Stupeň klesající efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$dn < n_0$	0	7	24	4	8,75

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

V roce 2008/2009 pod tento stupeň spadá 27 podniků, tedy nejvíce v rámci sledovaného období. Když se podíváme na podrobnější členění, největší počet je zahrnut ve stejném roce pod stupeň klesající efektivity nákladů pro klesající objem produkce. Pro tento stupeň efektivity platí, že index výkonů je menší než index nákladů. Na základě tohoto vztahu nastanou určité důsledky. Mezi tyto důsledky řadíme diferenciální náklad, který je menší než nákladovost. Nákladovost produkce s poklesem

produkce roste a míra rentability s poklesem objemu produkce klesá. Realizace tohoto stupně efektivnosti nákladů odpovídá zpravidla vyčerpání zdrojů nebo nehospodárnosti ve výrobním procesu. Pokud se snížením výroby dosáhne poklesu ztráty, pak je možno tento stupeň efektivnosti používat. Stupeň rostoucí efektivnosti pro klesající objem produkce je spojen s pozitivním vývojem nákladovosti a relativní úsporou nákladů vlivem nákladovosti.

Na tento stupeň efektivnosti dotační politika neměla tak velký pozitivní vliv. Opět je největší počet podniků zařazen pod stupeň klesající efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce, který není pro dobře prosperující a hospodařící podnik vhodný.

4.2 Stupně efektivity u rozhodujících komodit

Pro hodnocení stupňů efektivity u rozhodujících komodit byl vybrán zástupce z živočišné produkce, kterým jsou dojnice a z rostlinné produkce pšenice.

4.2.1 Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

Tabulka 3: Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce u dojnic

Dojnice	Specifikace	Počet podniků 2006/2007	Počet podniků 2007/2008	Počet podniků 2008/2009	Počet podniků 2009/2010
Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$iQ > 1$	1	5	2	9
Stupeň rostoucí efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$j_{n_1} < j_{n_0}$	1	4	0	3
Stupeň neměnné efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$j_{n_1} = j_{n_0}$	0	0	0	0
Stupeň klesající efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$j_{n_1} > j_{n_0}$	0	1	2	6

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Z výběrového souboru zemědělských podniků chovajících dojnice patří největší počet do stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce v roce 2009/2010. Pro podniky to znamená, že nákladovost produkce s růstem výkonů klesá a míra rentability s růstem objemu produkce roste.

4.2.2 Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce

Tabulka 4: Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce u dojnic

Dojnice	Specifikace	Počet podniků 2006/2007	Počet podniků 2007/2008	Počet podniků 2008/2009	Počet podniků 2009/2010
Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$iQ < 1$	9	5	8	1
Stupně rostoucí efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$j_{n_1} < j_{n_0}$	1	3	2	0
Stupeň neměnné efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$j_{n_1} = j_{n_0}$	0	1	0	0
Stupeň klesající efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$j_{n_0} < j_{n_1}$	8	1	6	1

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

V roce 2006/2007 docházelo v podnicích k určité nevhodnosti ve výrobním procesu a na základě toho, jak je patrné z tabulky, 8 zemědělských podniků spadá pod stupeň, který je charakteristický zejména rostoucí nákladovostí a klesající mírou rentability. Postupně docházelo v jednotlivých letech ke snižování počtu podniků spadajících pod tento negativní stupeň a v roce 2009/2010 se na této úrovni nacházel 1 podnik.

4.2.3 Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce

Tabulka 5: Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce u pšenice

Pšenice	Specifikace	Počet podniků 2006/2007	Počet podniků 2007/2008	Počet podniků 2008/2009	Počet podniků 2009/2010
Stupně efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$iQ > 1$	0	7	6	4
Stupeň rostoucí efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$j_{n_1} < j_{n_0}$	0	2	4	3
Stupeň neměnné efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$j_{n_1} = j_{n_0}$	0	0	0	0
Stupeň klesající efektivity nákladů pro rostoucí objem produkce	$j_{n_1} > j_{n_0}$	0	5	2	1

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

U rostlinné komodity – pšenice, můžeme říci, že rozhodující vliv na podniky produkující rostlinnou výrobu mají nejen dotace, ale také výkupní ceny, které jsou velmi variabilní a ovlivňují zejména zisk. Dalším faktorem působícím na pšenici je bezesporu počasí, které je jen stěží ovlivnitelné. Proto dochází ke kolísání mezi stupněm rostoucí efektivity a stupněm klesající efektivity nákladů ve sledovaném období.

4.2.4 Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce

Tabulka 6: Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce u pšenice

Pšenice	Specifikace	Počet podniků 2006/2007	Počet podniků 2007/2008	Počet podniků 2008/2009	Počet podniků 2009/2010
Stupně efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$iQ < 1$	10	3	4	6
Stupně rostoucí efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$j_{n_1} < j_{n_0}$	3	0	4	1
Stupeň neměnné efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$j_{n_1} = j_{n_0}$	0	0	0	0
Stupeň klesající efektivity nákladů pro klesající objem produkce	$j_{n_0} < j_{n_1}$	7	3	0	5

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Jak je uvedeno výše, rostlinná výroba je zisková pouze s dotací a důkazem toho je i uvedená tabulka. Dotace na ha byly v roce 2006/2007 velice nízké a docházelo k vyčerpání zdrojů a nehospodárnosti. Důvodem tohoto tvrzení je, že se největší počet podniků objevil ve stupni efektivity nákladů pro klesající objem produkce.

4.3 Využití nákladových a produkčních funkcí

Tabulka 7: Vztah výnosů (Y), PEP a DM v letech 2006 - 2010

Rok	Produkční funkce - dvoufaktorová
2006	$Y = 165,67 * PEP^{0,68} * DM^{0,29}$
2007	$Y = 96,54 * PEP^{0,56} * DM^{0,39}$
2008	$Y = 80,64 * PEP^{0,55} * DM^{0,42}$
2009	$Y = 77,48 * PEP^{0,53} * DM^{0,41}$
2010	$Y = 134,29 * PEP^{0,62} * DM^{0,34}$

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 8: Vztah výnosů (Y), PEP, DM a HA v letech 2006 - 2010

Rok	Produkční funkce - třífaktorová
2006	$Y = 54,60 * PEP^{0,53} * DM^{0,26} * HA^{0,28}$
2007	$Y = 32,79 * PEP^{0,41} * DM^{0,35} * HA^{0,30}$
2008	$Y = 40,45 * PEP^{0,46} * DM^{0,34} * HA^{0,26}$
2009	$Y = 44,70 * PEP^{0,46} * DM^{0,34} * HA^{0,23}$
2010	$Y = 70,81 * PEP^{0,53} * DM^{0,28} * HA^{0,23}$

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Obecně lze z jednotlivých produkčních funkcí vyčíst, že pokud budeme hodnotit faktory samostatně, nikdy nám při zvýšení jakéhokoliv výrobního faktoru o 1 % nedojde k progresivnímu přírůstku produkce. Pro názornost, zvýšíme-li počet pracovníků o 1 % v roce 2010 a ostatní faktory zůstanou nezměněné, produkce se zvýší o 0,53 %.

Sečteme-li jednotlivé parametry pružnosti a dostaneme-li hodnotu větší než jedna ($b_1 + b_2 + b_3 > 1$), bude se jednat vždy o progresivně rostoucí produkční funkci, což je žádoucí stav. V tomto případě se po sečtení jednotlivých koeficientů pružnosti jedná o progresivně rostoucí produkční funkci. Na progresivní růst větší měrou přispívá koeficient pružnosti průměrného evidenčního počtu pracovníků i přesto, že sám o sobě vykazuje degresivní růst. Zvýšením dlouhodobého majetku či výměry půdy bychom

nedosáhli významného zvýšení produkce. Bylo by vhodné tedy pro zvýšení produkce zapojit větší počet pracovníků.

Tabulka 9: Vztah nákladů (N), PEP , DM a HA v letech 2006 - 2010

Rok	Nákladová funkce
2006	$N = 65,37 * PEP^{0,58} * DM^{0,25} * HA^{0,23}$
2007	$N = 37,33 * PEP^{0,46} * DM^{0,36} * HA^{0,23}$
2008	$N = 60,34 * PEP^{0,52} * DM^{0,34} * HA^{0,18}$
2009	$N = 66,69 * PEP^{0,53} * DM^{0,33} * HA^{0,15}$
2010	$N = 96,54 * PEP^{0,59} * DM^{0,25} * HA^{0,18}$

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Nákladová funkce vyjadřuje závislost nákladů na objemu produkce. U nákladové funkce je žádoucí, když se produkce změní o 1 %, aby se náklady změnily o méně než 1 %. Zde je naopak výhodnější zvyšovat dlouhodobý majetek a výměru půdy, neboť zvýšení produkce o 1 % vyvolá nepatrný nárůst nákladů.

4.4 Vývoj nákladovosti zemědělské výroby, vyhodnocení vybraných komodit

Vývoj nákladovosti zemědělské výroby byl proveden na vzorku 76 podniků v období 2006 - 2010, které byly rozříděny do tří skupin podle podílu výměry zemědělské půdy v LFA k celkově využívané zemědělské půdě. Skupinou označenou LFA se rozumí podniky hospodařící z více než 50 % na zemědělské půdě zařazené v LFA oblasti. Označení NON LFA znamená, že se jedná o podniky v LFA s výměrou nižší než 5 % a ostatní nezařazené podniky jsou označeny jako „přechodná oblast.“

Výběrový soubor obsahuje podniky hospodařící na celém území České republiky, z toho podniky v LFA představují 62 %, v NON LFA asi 26 % a přibližně 12 % podniků v tzv. přechodné oblasti. Průměrná výměra půdy činila v roce 2010 v LFA 1583 ha, v přechodné oblasti 2159 ha a v NON LFA 1921 ha. Procento zornění v roce bylo v roce 2010 v oblasti LFA 66 %, v přechodné oblasti 75 % a v NON LFA 93 %.

Pro hodnocení nákladovosti a vývoje zisku zemědělských podniků byly vybrány některé zastupitele rostlinné výroby, jako je například pšenice, ječmen, řepka, kukuřice na zrno, brambory, cukrová řepa a z živočišné produkce dojnice, skot a vepř. Jako hlavní zástupci byly zvoleny dojnice a pšenice, zbylé tabulky budou prezentovány v příloze mé práce.

4.4.1 Dojnice⁴

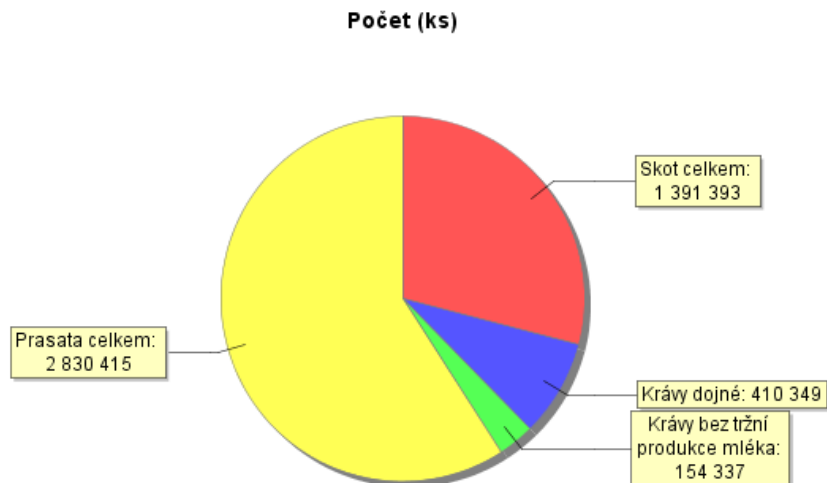
Podle soupisu hospodářských zvířat se v roce 2006 snížily stavy dojnic meziročně o 10 tis. ks. Na meziročním poklesu se podílely především krávy dojně. Toto snižování má dlouhodobý charakter a souvisí s restrukturalizačním procesem, ekonomikou a regulací výroby. Vývoj zemědělství za rok 2006 zaznamenal v chovu skotu meziroční poklesy u stavů dojnic a následně i u produkce mléka v důsledku

⁴ Situační a výhledová zpráva mléko a mléčné výrobky za rok 2006 a 2010 dostupná na www.eagri.cz

zhoršení ekonomické situace producentů mléka. V roce 2006 docházelo k růstu užitkovosti dojníc v důsledku specializace stád. Průměrná roční užitkovost činila 6 370 l na dojnici.

Rok 2006, co se stavů dojníc týče, se dá zhodnotit následujícím způsobem: stav dojných krav se v roce 2006 snížil a na základě toho docházelo se snížení produkce mléka. I přesto, že rostla užitkovost dojných krav, nedocházelo ke kompenzaci úbytku stavů. Dovoz mléka a výrobků se trvale zvyšuje od vstupu do EU rychlejším tempem v důsledku bezbariérového unijního trhu a tato skutečnost výrazně ovlivňuje nabídku na trhu v ČR. Vývoz měl v roce 2006 mírně rostoucí charakter.

Obrázek 5: Počet hospodářských zvířat v roce 2007 v kusech

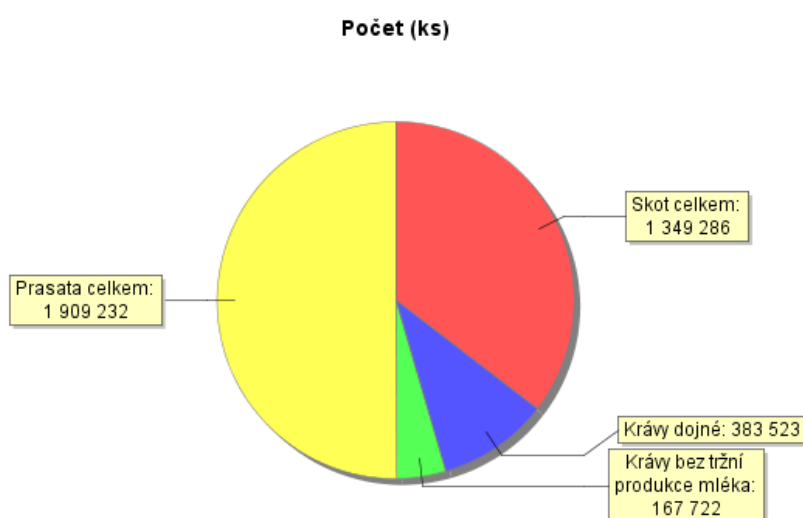

Zdroj: ČSÚ

V roce 2010 opět docházelo ke snižování celkových stavů krav, ale situace je lepší než v hodnoceném roce 2006. Snížily se stavy dojných krav, stavy krav bez tržní produkce mléka se zvýšily. Vývoj sektoru mléka v roce 2009 v ČR lze charakterizovat snížením celkové produkce mléka v důsledku hlubokého propadu CZV za mléko v souvislosti s celosvětovou krizí na trhu s mlékem a mléčnými výrobky. Tento trend pokračuje i v roce 2010, kdy meziročně poklesla produkce mléka o 4,4 %, naproti tomu průměrná užitkovost se zvýšila o 0,3 %.

Opět v roce 2009, 2010 docházelo ke ztrátě u podniků produkujících mléko a mléčné výrobky. Jednotkový náklad je neustále vyšší než cena za litr mléka, z čehož lze předpokládat postupný nárůst cen v dalším období. Užiteklost má kolísavý trend, i když můžeme v našem případě říci, že je spíše rostoucí. Tím, že nám roste užiteklost v rámci sledovaného období, dochází k postupnému zvyšování tržeb. Druhým kladem užiteklosti je ředění fixního kapitálu, čímž se nám snižují náklady.

Obrázek 6: Počet hospodářských zvířat v roce 2010 v kusech

Zdroj: ČSÚ

Závěrem je nutno říci, že produkce mléka, jeho zpracování a spotřeba čelila v posledních letech závažným problémům v důsledku ekonomické krize, kterou byli postiženi zejména evropské producenti mléka. Pokles poptávky spolu s poklesem cen na světových i evropských trzích ovlivnily situaci na trhu v ČR. Výrazný pokles cen zemědělských výrobků zejména na konci roku 2008 pokračoval i v první polovině roku 2009. V druhé polovině roku 2009 se ceny mléka začaly mírně zvyšovat. V roce 2010 pokračoval růst cen mlékárenských výrobků na světových trzích, ale i v České republice. Důsledky krize v sektoru mléka se však projeví ve výraznějším omezení stavů dojených krav a návazně i v poklesu dodávek mléka ke zpracování. Vývoj výroby

mlékárenského sortimentu v tuzemských mlékárnách v roce 2010 neodpovídal zlepšujícímu se evropskému trendu. Důvodem je stagnující domácí spotřeba a vysoké stále rostoucí konkurenční dovozy.

Celkově na základě níže uvedených tabulek můžeme říci, že chov dojníc má kolísavý trend, který je způsoben rostoucími náklady na produkční základnu. Pozitivní vliv na rostoucí náklady má užitkovost, která roste rychleji, tudíž dochází k určité kompenzaci a zisk se zvyšuje. Rozhodujícím faktorem, který se podílí na vývoji stavu dojníc, je realizační cena, u které je viditelná značná variabilita.

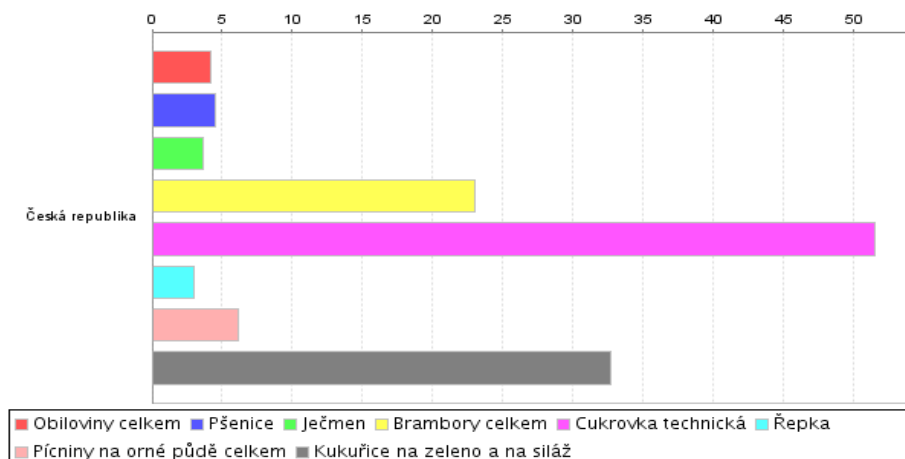
4.4.2 Rostlinná výroba⁵

Celkové množství obilovin sklizené v roce 2006 je 6 491,9 tis. tun. Ve srovnání se sklizní v roce 2005 jde o výrazný pokles. Také kvalita sklizené produkce je velmi problematická, a to zejména u pšenice a ječmene. Můžeme konstatovat, že sklizeň obilovin v roce 2006 a její produkce byla negativně ovlivněna zejména počasím. V roce 2006 byl průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 4,25 t/ha.

V roce 2006 bylo sklizeno 3 554,0 tis. tun pšenice. Celková výroba pšenice oproti předchozímu roku poklesla. Na snížení výroby se podílí především zmenšení osevních ploch, meziroční pokles průměrného hektarového výnosu a komplikovaný průběh žňových prací. Pšenice přesto zůstává na našem trhu s obilovinami dominantní plodinou, která tvoří téměř 55 % nabídky všech obilovin. Jak je z níže uvedené tabulky patrné, v roce 2006 docházelo ve všech oblastech ke ztrátě, avšak nejvyšší byla dosažena v přechodné oblasti. Hektarový výnos se pohyboval okolo 4,29 t/ha a realizační cena se pohybovala v rozmezí od 2600 – 3300 Kč/t.

⁵ Situační a výhledová zpráva Obiloviny za rok 2006 a 2010 dostupná na www.eagri.cz

Obrázek 7: Hektarové výnosy zemědělských plodin v roce 2006 v t/ha

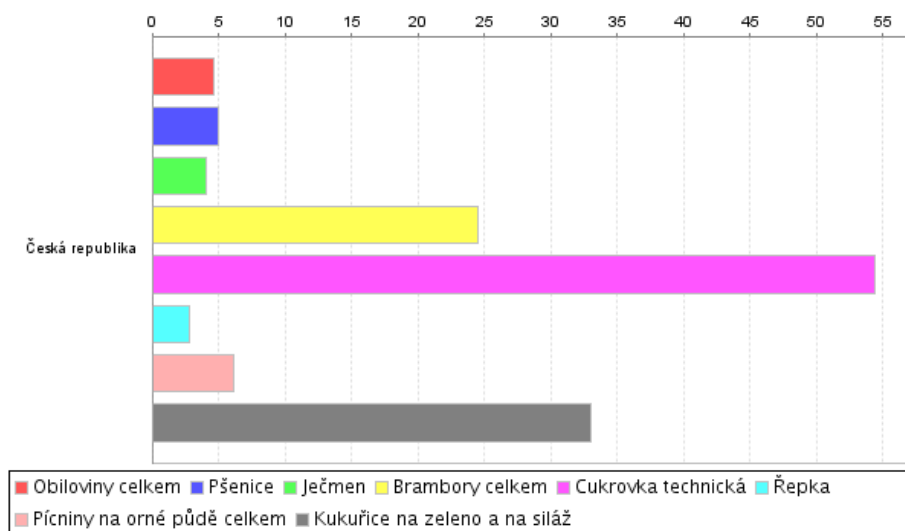

Zdroj: ČSÚ

Oproti roku 2006 se celkové množství sklizně obilovin v roce 2010 zvýšilo o 546,3 tis. tun, ale přesto je ČR svoji úrovní řazena mezi průměrné sklizně. Průměrný hektarový výnos se pohyboval okolo 4,79 t/ha. Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl za posledních pět ročníků značně rozkolísán. Byl výrazně ovlivňován dosaženou výší produkce v ČR, ale i v zahraničí. Potravinářské a krmné obiloviny se obchodovaly pod hranicí 3000 Kč/t. Postupný nárůst cen obilovin začal po žních roku 2006 a tento trend pokračoval i v roce 2007. V dalším roce 2008 pod vlivem velmi vysoké domácí, evropské i světové produkce obilovin došlo ke strmému pádu cen všech obilných komodit, které se pohybovaly v cenovém rozmezí od 2 250 do 3 073 Kč/t.

V roce 2010 bylo sklizeno celkem 4 227,6 tis. tun pšenice, což je o 673 tis. tun více než v roce 2006. Celková výroba oproti skutečnosti roku 2009 poklesla. Na snížení výroby pšenice v roce 2010 se podílí především meziroční pokles průměrného hektarového výnosu, ale také pokles osevních ploch. Při hodnocení letošního mírného poklesu úrody pšenice je zapotřebí si uvědomit, že rozhodující vliv mělo znovu počasí.

Obrázek 8: Hektarové výnosy zemědělských plodin v roce 2010 v t/ha

Zdroj: ČSÚ

Shrnutí: Z dlouhodobého pohledu je potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilovin osciluje kolem výměry 1 500 – 1 600 tis. ha. V meziročním srovnání se jedná o velmi mírný pokles. Pokles byl zaznamenán u všech ozimých obilovin. S výjimkou jarního ječmene došlo u většiny jarních druhů obilovin k nárůstu osevních ploch. Zcela dominantní roli mezi obilovinami hraje pšenice ozimá. Celková sklizeň obilovin v roce 2010 činí 7 038,2 tis. tun. Tato úroveň sklizně obilovin s nevyrovnanými jakostními parametry znamená, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se v podstatě nemění, což znamená, že setrvává trh s převažujícími rysy vyšší nabídky nad poptávkou, ale s nedostatkem kvalitní potravinářské suroviny. Pod vlivem další nadprůměrné produkce obilovin z roku 2009 pokračoval propad či určitá stagnace cen na trhu s obilovinami v ČR u většiny komodit. Ceny většiny komodit klesly ihned po sklizni a dosahovaly velmi nízkých a nerentabilních úrovní. Cenový pokles se projevil především u pšenice, kde v polovině roku 2009 dosáhla cenová hladina úrovně cca 2 615 Kč/t. Naopak v roce 2010 došlo vlivem produkce obilovin s nevyrovnanými kvalitativními parametry ke skokovému nárůstu cen na obilném trhu u většiny komodit.

Tabulka 10: Vývoj zisku u dojnic v oblasti NON LFA v KČ

Dojnice	Zisk	Litry	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	-1 348 867,97	1 906 078,15	6 787,06	280,84	-0,71	8,60	7,90	58 386,84	6 787,06	
rok 2007	602 962,96	963 295,80	6 868,40	140,25	0,63	7,71	8,33	52 941,63	6 868,40	
rok 2008	727 022,90	901 051,95	7 140,50	126,19	0,81	7,70	8,51	54 988,34	7 140,50	
rok 2009	-3 348 559,58	1 777 445,70	7 377,00	240,94	-1,88	8,05	6,17	59 409,44	7 377,00	
rok 2010	-2 050 848,53	2 245 454,60	7 251,00	309,68	-0,91	8,33	7,42	60 400,83	7 251,00	
rozdíl 07	1 951 830,94	667 175,64	-11 646,45	678 822,09	1 284 655,29	861 828,64	422 826,65	768 334,41	93 494,23	81 847,78
rozdíl 08	124 059,94	-38 960,76	22 660,82	-61 621,58	163 020,70	6 389,28	156 631,42	-263 323,07	269 712,34	292 373,16
rozdíl 09	-4 075 582,48	707 127,18	33 915,57	673 211,62	-4 782 709,66	-626 414,95	-4 156 294,71	-1 082 555,99	456 141,03	490 056,60
rozdíl 10	1 297 711,04	-881 689,77	64 986,99	-946 676,76	2 179 400,81	-621 242,44	2 800 643,25	-304 386,69	-316 855,75	-251 868,76

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 11: Vývoj zisku u dojnic v tzv. přechodné oblasti v KČ

Dojnice	Zisk	Litry	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	-2 318 910,57	3 346 191,30	5 920,20	565,22	-0,69	8,64	7,95	51 162,37	5 920,20	
rok 2007	659 622,30	833 593,20	6 241,80	133,55	0,79	7,80	8,59	48 692,28	6 241,80	
rok 2008	-2 685 980,38	3 082 272,57	6 072,29	507,60	-0,87	9,27	8,40	56 290,09	6 072,29	
rok 2009	-2 495 398,73	5 320 679,60	6 636,00	801,79	-0,47	7,02	6,55	46 597,99	6 636,00	
rok 2010	1 661 180,87	3 286 508,91	6 879,36	477,73	0,51	7,14	7,64	49 099,89	6 879,36	
rozdíl 07	2 978 532,87	1 741 230,48	-66 272,92	1 807 503,40	1 237 302,39	701 051,88	536 250,51	338 835,25	362 216,63	295 943,72
rozdíl 08	-3 345 602,68	1 779 379,99	-37 465,35	1 816 845,34	-5 124 982,67	-4 527 858,41	-597 124,26	-3 805 278,09	-722 580,32	-760 045,67
rozdíl 09	190 581,65	-1 950 611,84	-317 188,89	-1 633 422,94	2 141 193,49	11 960 887,74	-9 819 694,25	8 137 754,07	3 823 133,67	3 505 944,78
rozdíl 10	4 156 579,60	954 026,05	-71 321,54	1 025 347,60	3 202 553,55	-378 844,85	3 581 398,39	-1 216 839,14	837 994,29	766 672,75

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 12: Vývoj zisku u dojnic v oblasti LFA v KČ

Dojnice	Zisk	Litry	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	75 150,38	2 051 251,17	6 152,01	333,43	0,04	7,88	7,92	48 503,99	6 152,01	
rok 2007	304 669,56	1 103 297,80	6 465,16	170,65	0,28	8,07	8,34	52 157,64	6 465,16	
rok 2008	84 895,79	1 315 774,78	6 543,00	201,10	0,06	8,53	8,59	55 801,14	6 543,00	
rok 2009	-4 057 383,07	2 127 622,10	6 461,02	329,30	-1,91	8,17	6,26	52 794,26	6 461,02	
rok 2010	-1 542 716,92	2 410 984,56	6 338,78	380,35	-0,64	8,12	7,48	51 445,75	6 338,78	
rozdíl 07	229 519,18	-34 729,56	2 780,40	-37 509,96	264 248,74	-202 179,32	466 428,06	-639 051,16	436 871,84	439 652,24
rozdíl 08	-219 773,77	58 674,34	3 987,33	54 687,01	-278 448,10	-606 403,87	327 955,77	-737 047,15	130 643,27	134 630,60
rozdíl 09	-4 142 278,86	52 381,63	-1 374,28	53 755,91	-4 194 660,49	759 937,62	-4 954 598,11	983 894,84	-223 957,22	-225 331,50
rozdíl 10	2 514 666,15	-540 373,24	82 553,10	-622 926,33	3 055 039,39	132 996,81	2 922 042,57	508 025,48	-375 028,67	-292 475,58

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 13: Vývoj zisku u dojnic za všechny podniky v KČ

Dojnice	Zisk	Litry	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	-540 683,19	2 183 434,61	6 262,47	348,65	-0,25	8,17	7,92	51 143,20	6 262,47	
rok 2007	446 347,59	1 030 967,72	6 519,66	158,13	0,43	7,94	8,38	51 789,15	6 519,66	
rok 2008	125 722,38	1 369 340,93	6 617,56	206,93	0,09	8,46	8,56	56 012,75	6 617,56	
rok 2009	-3 994 269,98	2 245 539,99	6 643,58	338,00	-1,78	8,05	6,27	53 465,85	6 643,58	
rok 2010	-1 170 760,75	2 494 144,67	6 602,73	377,74	-0,47	7,96	7,49	52 585,52	6 602,73	
rozdíl 07	987 030,78	285 384,99	-15 306,26	300 691,26	701 645,79	229 985,11	471 660,68	-104 224,23	334 209,34	318 903,08
rozdíl 08	-320 625,21	146 495,44	7 692,86	138 802,57	-467 120,64	-713 048,46	245 927,82	-880 431,30	167 382,84	175 075,71
rozdíl 09	-4 119 992,36	80 445,88	638,39	79 807,48	-4 200 438,24	935 314,37	-5 135 752,61	862 561,19	72 753,18	73 391,57
rozdíl 10	2 823 509,23	-442 207,32	25 975,75	-468 183,07	3 265 716,56	208 355,05	3 057 361,51	331 513,03	-123 157,99	-97 182,23

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 14: Vývoj zisku u pšenice v oblasti NON LFA v KČ

Pšenice	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-165 111,03	2 925,62	4,22	692,70	-56,44	3 071,87	3 015,44	12 973,98	4,22	
rok 2007	4 201 709,61	3 056,85	4,59	665,36	1 374,52	3 389,28	4 763,81	15 571,25	4,59	
rok 2008	3 819 600,26	3 311,28	4,60	720,53	1 153,51	3 169,38	4 322,89	14 565,35	4,60	
rok 2009	-2 818 294,70	3 685,50	5,88	627,11	-764,70	3 465,39	2 700,69	20 365,81	5,88	
rok 2010	1 646 436,01	3 381,50	4,90	690,23	486,89	3 100,00	3 586,89	15 187,26	4,90	
rozdíl 07	4 366 820,64	-7 406,04	-14 203,31	6 797,27	4 374 226,68	-970 278,16	5 344 504,83	-1 800 616,94	830 338,78	816 135,47
rozdíl 08	-382 109,35	349 723,93	1 314,41	348 409,52	-731 833,28	728 151,13	-1 459 984,41	724 889,42	3 261,71	4 576,12
rozdíl 09	-6 637 894,96	431 658,69	991 461,54	-559 802,85	-7 069 553,64	-1 090 927,29	-5 978 626,35	-4 095 649,19	3 004 721,89	3 996 183,43
rozdíl 10	4 464 730,71	232 463,11	491 411,82	-258 948,72	4 232 267,60	1 235 563,62	2 996 703,98	3 253 509,15	-2 017 945,53	-1 526 533,70

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 15: Vývoj zisku u pšenice v tzv. přechodné oblasti v KČ

Pšenice	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-1 169 435,57	2 344,03	4,22	555,50	-498,90	3 225,90	2 727,00	13 612,17	4,22	
rok 2007	3 737 574,50	1 930,23	5,55	347,56	1 936,33	2 711,00	4 647,33	15 055,95	5,55	
rok 2008	2 627 022,55	2 875,10	5,76	499,53	913,71	3 004,86	3 918,57	17 294,74	5,76	
rok 2009	-2 350 166,15	3 207,98	2,78	1 153,02	-732,60	3 445,60	2 713,00	9 586,48	2,78	
rok 2010	367 809,34	2 191,59	4,94	443,46	167,83	3 175,90	3 343,73	15 695,36	4,94	
rozdíl 07	4 907 010,07	206 442,33	-291 975,39	498 417,72	4 700 567,74	993 876,97	3 706 690,77	-576 164,19	1 570 041,16	1 278 065,77
rozdíl 08	-1 110 551,95	1 829 583,00	164 002,68	1 665 580,32	-2 940 134,95	-844 869,51	-2 095 265,43	-1 138 088,36	293 218,85	457 221,53
rozdíl 09	-4 977 188,70	304 154,60	-2 018 157,69	2 322 312,29	-5 281 343,30	-1 413 894,27	-3 867 449,03	6 095 413,94	-7 509 308,21	-9 527 465,90
rozdíl 10	2 717 975,48	744 603,98	-1 122 769,90	1 867 373,88	1 973 371,50	591 073,05	1 382 298,45	-3 575 225,63	4 166 298,68	3 043 528,79

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 16: Vývoj zisku u pšenice v oblasti LFA v KČ

Pšenice	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-408 922,41	892,60	4,34	205,62	-458,13	3 095,29	2 637,16	13 436,55	4,34	
rok 2007	1 223 766,30	1 000,50	5,07	197,39	1 223,16	2 896,44	4 119,60	14 680,62	5,07	
rok 2008	760 997,36	1 084,58	5,66	191,55	701,65	3 009,23	3 710,88	17 039,06	5,66	
rok 2009	-1 082 244,13	1 217,56	5,13	237,43	-888,86	3 457,82	2 568,96	17 732,17	5,13	
rok 2010	138 149,66	1 016,62	4,95	205,50	135,89	3 326,54	3 462,43	16 456,86	4,95	
rozdíl 07	1 632 688,71	-49 430,57	-67 118,60	17 688,03	1 682 119,27	198 944,93	1 483 174,34	-265 318,88	464 263,81	397 145,22
rozdíl 08	-462 768,94	102 852,11	141 185,73	-38 333,61	-565 621,05	-122 333,11	-443 287,94	-477 065,14	354 732,03	495 917,76
rozdíl 09	-1 843 241,49	93 302,40	-79 933,92	173 236,32	-1 936 543,88	-546 181,89	-1 390 361,99	-156 723,48	-389 458,40	-469 392,33
rozdíl 10	1 220 393,78	178 607,75	35 581,28	143 026,47	1 041 786,03	133 465,46	908 320,58	257 361,31	-123 895,85	-88 314,57

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 17: Vývoj zisku u pšenice za všechny podniky v KČ

Pšenice	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-573 272,67	1 618,58	4,29	377,11	-354,18	3 108,90	2 754,72	13 343,65	4,29	
rok 2007	2 258 462,66	1 663,98	5,02	331,74	1 357,27	3 007,24	4 364,51	15 083,92	5,02	
rok 2008	1 552 858,02	1 835,47	5,39	340,40	846,03	3 052,45	3 898,47	16 459,18	5,39	
rok 2009	-1 685 131,42	1 997,97	5,20	383,95	-843,42	3 458,98	2 615,55	17 999,48	5,20	
rok 2010	442 407,57	1 809,02	4,93	366,70	244,56	3 234,17	3 478,72	15 955,06	4,93	
rozdíl 07	2 831 735,33	-16 077,53	-90 581,90	74 504,37	2 847 812,86	169 148,77	2 678 664,09	-623 744,51	792 893,28	702 311,39
rozdíl 08	-705 604,64	232 768,32	171 645,92	61 122,40	-938 372,96	-82 968,38	-855 404,58	-485 227,95	402 259,57	573 905,49
rozdíl 09	-3 237 989,44	137 472,24	-57 645,25	195 117,49	-3 375 461,68	-812 232,87	-2 563 228,80	-581 159,31	-231 073,57	-288 718,82
rozdíl 10	2 127 538,99	159 361,07	85 605,47	73 755,60	1 968 177,92	406 685,84	1 561 492,08	729 640,46	-322 954,63	-237 349,15

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

4.5 Vliv struktury výroby na rentabilitu podniku

Obdobně jako v předchozí kapitole si ukážeme vliv struktury výroby na rentabilitu podniku na zástupci z rostlinné výroby, kterou je pšenice a na dojnících, které jsou řazeny do výroby živočišné. Na závěr dojde ke zhodnocení této situace v rámci všech vybraných komodit.

4.5.1 Tržby a rentabilita výroby pšenice

V období 2006-2010 průměrné tržby sklizňových ploch pšenice kolísaly. Kolísání celkových tržeb bylo ovlivněno jak pohybem realizačních cen, tak podílem prodané produkce na celkově vyrobené produkci. Zatímco nižší úroda v roce 2006 udržela úroveň průměrných realizačních cen v šetřeném souboru respondentů v roce 2007 nad 4 300 Kč/t, v letech 2008, 2009 došlo k propadu cen zemědělských výrobců, v roce 2009 dokonce až pod úroveň nákladů. Z hlediska rozdílných klimatických podmínek výsledky výběrového šetření ukazují, že vyšší hektarové výnosy umožňují dosahovat vyšší tržby, i když od roku 2009 došlo k mírnému poklesu. Ceny zemědělských výrobců pšenice projevovaly v období 2006-2010 značné výkyvy. Tento trend lze sledovat od roku 2006, kdy se z důvodu neúrody v ČR, začaly ceny zvyšovat. V roce 2006, oscillovaly ceny pšenice kolem 2 700 Kč/t, v roce 2007 vzrostla cena pšenice na 4 300 Kč/t a od tohoto roku dochází opět k poklesu cen až do roku 2010, kdy došlo k mírnému nárůstu cen pšenice.

Tabulka 18: Vývoj tržeb u pšenice za všechny podniky v KČ

Pšenice	Zisk	Průměrný zisk/ztráta na ha	Objem (t)	Realizační cena	Σ Tržeb	Σ Zisku
rok 2006	-573 272,67	-321,13	1 618,58	2 754,72	4 458 733,61	-927 889 041,86
rok 2007	2 258 462,66	1 269,84	1 663,98	4 364,51	7 262 443,65	3 758 027 217,20
rok 2008	1 552 858,02	872,72	1 835,47	3 898,47	7 155 542,39	2 850 229 536,78
rok 2009	-1 685 131,42	-955,99	1 997,97	2 615,55	5 225 783,25	-3 366 833 816,65
rok 2010	442 407,57	251,94	1 809,02	3 478,72	6 293 078,61	800 324 022,22

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Pro zajímavost se podíváme, jak je to s výrobou řepky. V souvislosti s výraznými výkyvy klimatických podmínek docházelo u řepky v období 2006-2010 ke kolísání hektarových výnosů, které se projevilo i na mírném kolísání tržeb. K výkyvům docházelo také u realizačních cen řepky. Velmi nízký hektarový výnos v roce 2008 byl také hlavním faktorem, který působil na zvýšení průměrné realizační ceny řepky. Ztrátovost řepky se v roce 2006 prohloubila vlivem nepříznivých klimatických podmínek. Ačkoliv realizační ceny se pohybovaly okolo 6 600 Kč/t, byly zhruba o 500 Kč/t nižší než náklady. V roce 2007 se řepka stala opět rentabilní plodinou. Ziskovost v roce 2007 ovlivnily hektarové výnosy, které snížily náklady a způsobily růst tržeb. Zisková úroveň byla udržena až do roku 2009, kdy došlo k poklesu průměrných realizačních cen a zvýšení nákladů na produkci řepky. Rok 2010 byl pro pěstitele řepky ekonomicky přínosný, protože řepka byla v důsledku růstu průměrných realizačních cen a poklesu nákladů rentabilní.

Tabulka 19: Vývoj tržeb u řepky za všechny podniky v KČ

Řepka	Zisk	Průměrný zisk/ztráta na ha	Objem (t)	Realizační cena	Σ Tržeb	Σ Zisku
rok 2006	-330 788,10	-185,30	586,46	6 624,69	3 885 130,99	-193 994 771,83
rok 2007	655 518,25	368,57	602,38	7 322,07	4 410 649,45	394 869 358,10
rok 2008	477 276,89	268,23	510,24	8 133,83	4 150 233,49	243 527 549,80
rok 2009	-183 720,62	-104,23	640,00	6 508,60	4 165 478,79	-117 580 397,91
rok 2010	597 177,21	340,08	588,78	7 846,93	4 620 124,31	351 606 625,43

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

4.5.2 Tržby a rentabilita výroby v chovu dojnic

Chov dojnic, resp. výroba mléka je organizačně, materiálově, pracovně a ekonomicky nejnáročnějším odvětvím živočišné výroby. Stavby dojnic mají přímý vliv na strukturu chovu skotu v ČR, plnění ekologických požadavků a také na obchod s hovězími produkty.

V období 2006-2010 bylo do zpracování výsledků výběrového šetření zařazeno 76 podniků s chovem dojnic. Průměrný počet dojnic chovaných v jednom podniku byl 285 kusů. V roce 2008 pokračoval pozitivní vývoj průměrných realizačních cen, který začal v roce 2007. Nejvyšší průměrné realizační ceny u dojnic byly zaznamenány v roce 2008, kdy se pohybovaly okolo 8,56 Kč/l. V roce 2009 došlo k výraznému poklesu cen mléka, v rámci sledovaného období až na nejnižší úroveň. V roce 2006 byla míra rentability v podnicích chovajících dojnice záporná vlivem snížení realizačních cen. Navzdory tomu v roce 2007, 2008 byly rentabilní, jak z důvodu postupného zvyšování užitkovosti, tak i vlivem růstu průměrných realizačních cen. V následujících dvou letech podniky byly opět nerentabilní zejména kvůli zvyšujícím se nákladům a poklesu realizačních cen.

Tabulka 20: Vývoj tržeb u dojnic za všechny podniky v Kč

Dojnice	Zisk	Litry	Realizační cena	Σ Tržeb
rok 2006	-540 683,19	2 183 434,61	7,92	17 290 587,45
rok 2007	446 347,59	1 030 967,72	8,38	8 635 879,36
rok 2008	125 722,38	1 369 340,93	8,56	11 716 183,22
rok 2009	-3 994 269,98	2 245 539,99	6,27	14 077 255,09
rok 2010	-1 170 760,75	2 494 144,67	7,49	18 693 115,48

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

4.5.3 Souhrnná struktura výroby

V této části se podíváme na strukturu výroby a její rentabilitu souhrnně za všechny komodity a všechny oblasti v rámci LFA.

Z níže uvedené tabulky je patrné, že výnosy z živočišné výroby (ŽV) klesají. Pokles je výraznější v NON LFA, zejména díky tomu, že nejsou tolik dotovány (v LFA oblasti roste podíl travních porostů na celkové ZP z důvodu dotací a tyto plochy musí být využity.) Obecně můžeme říci, že všechny komodity kromě dojnic klesají objemově, a to z toho důvodu, že se snižuje velikost produkční základny, ale na druhé straně je pokles částečně bržděn tím, že roste užitkovost. Výrazný pokles je zaznamenán u komodity vepřové maso. Od roku 2006 do roku 2010 se tržby snížily absolutně o 1 675,7 tis. Kč v LFA, o 3 406,96 tis. Kč v NON LFA. Komodita skot a dojnice se vyznačuje spíše variabilním trendem, ale celkově výnosy u skotu jsou v roce 2010 nižší, než byly v roce 2006. Výjimkou jsou dojnice, kde jsou obecně výnosy ze ŽV daleko vyšší než u předešlých dvou komodit. Výnosy z dojnic klesají do roku 2008, poté opět rostou a v roce 2010 je oproti roku 2006 zaznamenán nárůst o 11 % v LFA, o 10,5 % v NON LFA. Důvodem je platba na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, tedy vyšší podíl dotací na celkových výnosech.

Rentabilitu živočišné výroby ovlivňuje mnoho faktorů, jako je například velikost produkční základny a užitkovost. Tím, že náklady na produkční základnu rostou, ale užitkovost roste dvakrát rychleji, dosáhneme zvyšujícího se zisku, který je silnější než náklady. Průšvihem při posuzování rentability zemědělských podniků produkujících živočišnou výrobu je vysoká variabilita realizačních cen.

Výnosy z rostlinné výroby (RV) u průměrného podniku jsou značně nestabilní oproti ŽV. Především u komodity pšenice v NON LFA oblasti, kde výnosy za rok 2007 meziročně vzrostly na 165 %. Pro průměrný podnik hospodařící v NON LFA je nejvýnosnější pěstování cukrovky, kde průměrné tempo růstu výnosu činí 28 %. Naopak nejnižší výnosy byly zaznamenány u brambor. Dochází k poklesu produkce brambor během sledovaného období, a to má za následek snižování výnosů.

V roce 2010 měl průměrný podnik v NON LFA výrazně vyšší výnosy z ječmene než v předešlých letech, absolutně o 14 274,08 tis. Kč, hlavním důvodem byl nárůst objemu produkce. V oblasti LFA se nejvíce daří řepce, kde jsou stabilní výnosy za sledované období, poté pšenici. Pěstování kukuřice je významné v NON LFA, ale v roce 2010 se výnosy meziročně snížily o 75 % díky nízké úrodě.

U rostlinné výroby je rentabilita ovlivněna zejména velikostí produkční základny. Je patrné, že náklady na PZ rostou. Na rozdíl od ŽV chybí příčinná souvislost mezi nárůstem nákladů na produkční základnu a růstem hektarových výnosů. Nárůst nákladů není podle mého názoru způsoben pokusem o zvyšování intenzity, ale nárůstem materiální náročnosti. Velký vliv na rentabilitu mají také ceny, které ve velké míře kolísají.

Na základě výše uvedených výsledků hodnocení můžeme říci, že podíl rostlinné výroby roste. V zásadě je to z důvodu ziskovosti, která je způsobena dotacemi, které jsou poskytovány zemědělským podnikům. Variabilita realizačních cen je s dotacemi nižší, a i když úroda například vlivem nepříznivého počasí bude malá, podniky budou mít alespoň dotace. Naopak podíl živočišné výroby klesá, protože je ztrátová. Toto platí pro veškerou živočišnou výrobu, ale u vepřového masa a dojnic je tento trend slabší, proto se produkce těchto komodit opouští.

Tabulka 21: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi v oblasti NON LFA v tis. Kč

NON LFA	Dojnice	Skot	Vepřové maso	Pšenice	Ječmen	Řepka	Brambory	Cukrovka	Kukuřice	Průměrné dotace	Výnosy	Zisk	Rentabilita tržeb (%)
2006	15 048,49	1 807,94	6 218,39	8 822,02	3 843,56	4 244,59	153,22	8 068,71	2 867,87	17 815,80	68 890,60	5 798,68	8,42
2007	8 028,05	1 522,70	4 408,25	14 562,24	5 285,85	5 912,01	358,51	26 205,74	2 223,84	19 589,70	88 096,89	40 704,35	46,20
2008	7 665,94	1 732,30	4 353,38	14 314,33	5 965,19	4 791,47	181,91	27 554,95	3 090,64	20 188,50	89 838,61	43 024,37	47,89
2009	10 965,80	1 190,09	3 409,46	9 953,38	4 946,68	5 214,00	97,13	26 919,04	2 523,35	17 596,45	82 815,39	20 662,71	24,95
2010	16 653,79	1 559,00	2 811,43	12 129,10	19 220,76	5 600,94	117,62	27 629,42	633,35	18 863,70	105 219,10	28 442,82	27,03

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 22: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi v přechodné oblasti v tis. Kč

Přechodná oblast	Dojnice	Skot	Vepřové maso	Pšenice	Ječmen	Řepka	Brambory	Cukrovka	Kukuřice	Průměrné dotace	Výnosy	Zisk	Rentabilita tržeb (%)
2006	26 598,87	3 462,89	7 697,96	6 392,16	3 738,54	4 392,61	120,20	12 836,02	134,94	26 925,00	92 299,21	23 966,20	25,97
2007	7 162,48	3 344,46	6 613,87	8 970,44	5 018,66	5 430,69	164,60	8 257,25	61,18	29 080,80	74 104,42	32 006,67	43,19
2008	25 886,69	5 190,59	6 731,37	11 266,30	5 971,66	6 540,98	13,84	12 766,81	816,32	42 275,14	117 459,68	41 151,13	35,03
2009	34 866,41	4 777,70	10 178,27	8 703,25	6 132,17	6 601,98	29,52	18 109,74	922,62	39 632,40	129 954,06	32 446,31	24,97
2010	25 117,89	2 084,15	4 955,23	7 328,09	2 610,80	7 380,97	141,33	6 717,45	54,77	25 010,55	81 401,22	23 986,76	29,47

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 23: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi v oblasti LFA v tis. Kč

LFA	Dojnice	Skot	Vepřové maso	Pšenice	Ječmen	Řepka	Brambory	Kukuřice	Průměrné dotace	Výnosy	Zisk	Rentabilita tržeb (%)
2006	16 247,73	2 065,47	2 739,28	2 353,93	1 320,69	3 615,47	1 171,14	447,48	17 320,96	47 282,15	15 893,38	33,61
2007	9 205,52	2 384,34	2 989,86	4 121,64	2 253,30	3 536,38	1 345,94	507,39	17 400,65	43 745,02	20 010,78	45,74
2008	11 306,31	2 999,15	2 722,86	4 024,76	2 874,21	3 486,03	912,14	223,69	18 957,84	47 507,01	20 778,34	43,74
2009	13 327,83	2 299,57	1 463,42	3 127,86	1 474,11	3 503,97	892,62	123,41	18 210,08	44 422,87	11 931,76	26,86
2010	18 024,91	1 823,86	1 063,58	3 519,97	1 605,03	3 510,12	1 157,87	255,45	18 721,20	49 681,99	17 678,92	35,58

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 24: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi za všechny podniky v tis. Kč

Celkem	Dojnice	Skot	Vepřové maso	Pšenice	Ječmen	Řepka	Brambory	Cukrovka	Kukuřice	Průměrné dotace	Výnosy	Zisk	Rentabilita tržeb (%)
2006	-540,68	2 181,22	4 293,79	4 458,73	2 267,22	3 885,13	771,19	3 655,42	1 062,89	20 687,25	60 553,42	17 327,07	28,61
2007	446,35	2 283,11	3 845,68	7 262,44	3 349,15	4 410,65	892,18	7 961,65	891,32	22 023,72	61 555,78	24 755,15	40,22
2008	125,72	2 874,45	3 502,01	7 155,54	4 006,28	4 150,23	640,30	8 422,72	1 083,59	27 140,49	70 691,79	29 055,05	41,10
2009	-3 994,27	2 166,18	2 538,89	5 225,78	2 587,51	4 165,48	641,82	8 278,41	792,23	25 146,31	65 619,87	16 264,77	24,79
2010	-1 170,76	1 794,42	2 103,05	6 293,08	6 269,26	4 620,12	749,78	8 243,11	317,83	20 865,15	69 948,92	19 537,51	27,93

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

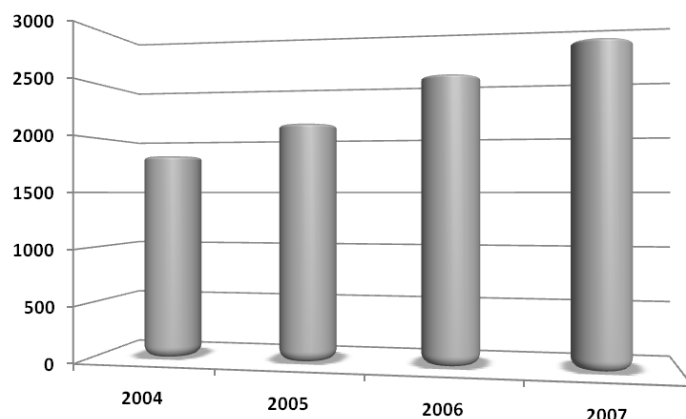
4.6 Vliv dotací na rentabilitu a strukturu zemědělské produkce⁶

Podpůrné programy pro rok 2006

Systém podpor do zemědělství se po dvouletém působení ČR v Evropské unii částečně změnil. Pro české zemědělce však stále představuje přístup k mnoha podpůrným prostředkům. Jedním z nich je systém přímých plateb. Od roku 2004 aplikuje Česká republika systém přímých podpor zemědělcům formou jednotné platby na plochu (SAPS) a národní doplňkové platby k přímým podporám (TOP-UP) v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1782/2003. V rámci systému jednotné platby na plochu (SAPS) jsou přímé platby poskytovány z unijních zdrojů na každý hektar oprávněné zemědělské půdy. Přístupová smlouva a současně nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, v platném znění, stanovily novým členským zemím EU postupné navyšování přímých podpor. Současně je umožněno z vlastních zdrojů dorovnávat přímé platby (TOP-UP), a to v plném souladu s komunitárním právem. V roce 2004 celková suma finančních prostředků určená pro výplatu přímých plateb v nových členských státech představovala 25 % úrovně plateb EU-15. Postupně docházelo k navyšování o pět procentních bodů a v roce 2006 činila 35 % úrovně plateb. Finanční obálka představovala pro režim jednotné platby na plochu v roce 2004 pro ČR 198,94 mil. EUR, v roce 2006 310,457 mil. EUR.

⁶ Situační a výhledová zpráva dostupná na www.eagri.cz

Obrázek 9: Vývoj sazby SAPS V ČR (Kč/ha)

Zdroj: Ministerstvo zemědělství ČR

Národní doplňkové platby (TOP-UP) podporují sektory, které jsou zjednodušením plateb v systému SAPS ohroženy proti plnému systému přímých podpor. Přístupová smlouva a nařízení Rady č. 1782/2003, v platném znění, umožňuje dorovnávat přímé podpory (TOP-UP) z vlastních zdrojů o 30 % unijní sazby, respektive v roce 2006 do 65 % a v roce 2007 do 70 %. Dne 5. dubna 2006 nabylo účinnosti Nařízení vlády č. 141/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2006. K cílenému dorovnání byly pro rok 2006 určeny tímto nařízením následující sektory: například len pěstovaný na vlákno, chmel, skot, ovce, kozy a brambory pěstované pro výrobu škrobu. Sazba na některé plodiny na orné půdě byla v roce 2006 stanovena na 2240,40 Kč na 1 ha orné půdy. Mezi další podpůrné programy řadíme například Program rozvoje venkova na období 2007-2013 a národní podpory.

Podpůrné programy pro rok 2010

Systém podpor do zemědělství v České republice se v roce 2010 nezměnil a zůstal prakticky stejný. Pro české zemědělce stále představuje přístup do značně širokého spektra podpůrných programů.

Tabulka 25: Vývoj sazeb SAPS v letech 2006-2010

Rok	Úroveň plateb EU-15 (%)	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (CZK/ha)
2006	35	310,457	88,89	2 517,80
2007	40	355,384	101,4	2 791,50
2008	50	437,762	124,16	3 072,20
2009	60	517,895	149,426	3 710,00
2010	70	581,177	165,072	4 060,80

Zdroj: Ministerstvo zemědělství ČR

Systém přímých plateb u mléka v roce 2006 a 2010

Tento systém vychází z podmínek vymezených Kodaňským summitem EU a navazující přístupové smlouvy v oblasti produkčních limitů a minimální výše přímých podpor ze zdrojů EU. Tyto podpory jsou vypláceny v systému SAPS. V ČR v roce 2006 byly vyplaceny přímé platby systémem jednotné platby na plochu ve výši 2 517,80 Kč/ha. U mléka mají nové členské státy možnost na základě zmocnění Komise možnost doplňovat přímé platby až do 95 % v roce 2006. Národní doplňkové platby v ČR jsou vypláceny v systému TOP-UP. V rámci této podpory jsou mimo jiné vypláceny i platby na chov přežvýkavců. V roce 2006 bylo vyplaceno 2 581,60 Kč/VDJ. Od roku 2008 byly platby národních doplňkových plateb rozděleny na platby vázané na produkci (couplované), mezi které patří podpora chovu krav bez tržní produkce mléka a na platby oddělené od produkce (decouplované), mezi které se řadí i podpory na chov přežvýkavců (tzn. včetně dojnic.) Decouplovaná platba na přežvýkavce se vyplácí na základě dokladu o chovu přežvýkavců ke dni 31. 7. 2007 na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci podle plemenářského zákona. Sazba na chov přežvýkavců v roce 2008 činila 1 669,40 Kč/VDJ, pro rok 2009 1 431,30 Kč/VDJ a pro rok 2010 1 310,10 Kč/VDJ.

Z výsledků níže uvedených tabulek je patrné, že dotace mají velký vliv na ziskovost zemědělských podniků. Když se podíváme na zisk za zemědělskou výrobu v jednotlivých tabulkách, zjistíme, že ve všech oblastech docházelo v některých letech ke ztrátám. Když by dotace nebyly zemědělským podnikům vypláceny, je zřetelný propad, který je výraznější u podniků hospodařících v oblasti LFA a tzv. přechodné

oblasti. Podniky, které hospodaří v oblasti LFA, mají vyšší objem dotací, a proto jsou na dotacích i více závislé. To znamená, že největší ztráty jsou vykázány v tzv. přechodné oblasti, kde došlo pouze v roce 2007 ke kladnému zisku, který se pohyboval okolo 3 mil. Kč. Naopak nejlépe je na tom oblast NON LFA, kde došlo pouze v roce 2006 ke ztrátě. Ze zisku celkem i s dotací je patrné, že ve všech produkčních oblastech došlo k prudkému růstu zisku. Můžeme tedy říci, že vlivem dotací došlo zejména v oblasti NON LFA, která má vysoké procento zornění, které se pohybuje okolo 93 %, k velmi výraznému růstu zisku. Z hodnocení tak vyplývá postupné zlepšování sledovaných ukazatelů jak u podniků hospodařících v oblasti LFA, tak v marginálních oblastech, což odpovídá zvyšujícím se podporám plynoucím do zemědělství.

Podíl dotací na výnosech se v roce 2006 v oblasti NON LFA pohybuje okolo 20,44 %, v tzv. přechodné oblasti 27,97 % a v produkční oblasti LFA 29,11 %. V roce 2010 došlo k mírnému zvýšení tohoto podílu a to zejména v oblastech NON LFA (22,39 %) a LFA (31,39 %). Naopak v tzv. přechodné oblasti došlo ke snížení podílu dotací na výnosech o 1,62 %.

Závěrem lze tedy říci, že vyplácené dotace výrazně ovlivňují hospodaření a celkovou životaschopnost podniků s tím, že v některých oblastech je tento vliv výraznější.

Tabulka 26: Vývoj zisku s dotací v oblasti NON LFA v Kč

Celkem za NON LFA	Zisk za zemědělskou výrobu	Σ Tržeb	Dotace	Zisk celkem i s dotací	Výnosy
rok 2006	-12 017 120,21	51 074 801,21	17 815 800,00	5 798 679,79	68 890 601,21
rok 2007	21 114 647,92	68 507 190,02	19 589 700,00	40 704 347,92	88 096 890,02
rok 2008	22 835 866,54	69 650 113,94	20 188 500,00	43 024 366,54	89 838 613,94
rok 2009	3 066 264,89	65 218 935,71	17 596 450,00	20 662 714,89	82 815 385,71
rok 2010	9 579 119,46	86 355 402,34	18 863 700,00	28 442 819,46	105 219 102,34

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 27: Vývoj zisku s dotací v přechodné oblasti v KČ

Celkem za přechod	Zisk za zemědělskou výrobu	Σ Tržeb	Dotace	Zisk celkem i s dotací	Výnosy
rok 2006	-2 958 798,43	65 374 210,51	26 925 000,00	23 966 201,57	92 299 210,51
rok 2007	2 925 873,88	45 023 621,77	29 080 800,00	32 006 673,88	74 104 421,77
rok 2008	-1 124 012,47	75 184 541,02	42 275 142,86	41 151 130,38	117 459 683,87
rok 2009	-7 186 088,65	90 321 660,64	39 632 400,00	32 446 311,35	129 954 060,64
rok 2010	-1 023 789,53	56 390 677,42	25 010 545,45	23 986 755,93	81 401 222,87

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 28: Vývoj zisku s dotací v oblasti LFA v KČ

Celkem za LFA	Zisk za zemědělskou výrobu	Σ Tržeb	Dotace	Zisk celkem i s dotací	Výnosy
rok 2006	-1 427 573,55	29 961 195,16	17 320 956,52	15 893 382,97	47 282 151,68
rok 2007	2 610 128,53	26 344 370,94	17 400 652,17	20 010 780,70	43 745 023,11
rok 2008	1 820 501,95	28 549 168,60	18 957 836,73	20 778 338,68	47 507 005,33
rok 2009	-6 278 320,50	26 212 788,98	18 210 078,43	11 931 757,94	44 422 867,42
rok 2010	-1 042 283,40	30 960 789,54	18 721 200,00	17 678 916,60	49 681 989,54

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Tabulka 29: Vývoj zisku s dotací za všechny podniky v KČ

Celkem	Zisk za zemědělskou výrobu	Σ Tržeb	Dotace	Zisk celkem i s dotací	Výnosy
rok 2006	-3 360 180,31	39 866 164,66	20 687 252,17	17 327 071,87	60 553 416,83
rok 2007	2 731 430,77	39 532 065,90	22 023 717,39	24 755 148,16	61 555 783,29
rok 2008	1 914 559,16	43 551 297,34	27 140 493,20	29 055 052,36	70 691 790,54
rok 2009	-8 881 536,88	40 473 560,50	25 146 309,48	16 264 772,60	65 619 869,97
rok 2010	-1 327 643,41	49 083 772,11	20 865 148,48	19 537 505,07	69 948 920,60

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

5. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo popsat vývoj nákladů zemědělského podniku a jejich vztah k objemu produkce, analyzovat nákladovost a stupeň využití nákladů při výrobě vybraných komodit zemědělské výroby. Druhým cílem této práce bylo posoudit vývoj nákladovosti v kontextu dotací a struktury výroby. Posuzovaným obdobím je časová řada 2006 – 2010.

V teoretické části byly charakterizovány nákladové a produkční funkce a stupně efektivnosti nákladů, které vyjadřují závislost mezi objemem produkce a náklady. Doplněním je analýza soustav ukazatelů, kde definuji logaritmickou metodu.

V praktické části byly teoretické poznatky aplikovány do praxe na základě souboru 76 zemědělských podniků produkujících různé druhy komodit, které byly rozříděny podle produkčních oblastí na LFA a NON LFA a do tzv. přechodné oblasti. Nejdříve byla provedena analýza stupňů efektivnosti vlastních nákladů. Poté následovalo určení nákladových a produkčních funkcí, vývoj nákladovosti u zemědělských podniků a vybraných komodit a vliv struktury výroby na nákladovost a rentabilitu podniku. Tato část byla zakončena vlivem dotací na ziskovost zemědělských podniků.

Z výpočtů jednotlivých stupňů efektivnosti vlastních nákladů je patrné, že nejvíce podniků (19) spadá ve sledovaném období 2006/2007 a 2009/2010 do stupně rostoucí efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce. Pro tento stupeň platí, že index výkonů je větší než index nákladů. Pro podniky to znamená, že nákladovost produkce s růstem výkonů klesá a míra rentability s růstem objemu produkce roste. Realizace tohoto stupně efektivnosti nákladů je spojena s pozitivním vývojem všech sledovaných ukazatelů a je pro podnik velice efektivní. Naopak v roce 2007/2008 patří největší počet podniků (12) pod stupeň klesající efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce. Index výkonů je menší než index nákladů a míra rentability s růstem objemu produkce klesá. Realizace tohoto stupně efektivnosti nákladů odpovídá zpravidla vyčerpání zdrojů nebo nehospodárnosti ve výrobním procesu, avšak vzhledem k tomu,

že se s rostoucí výrobou zvyšuje u rentabilní výroby objem zisku, je možné ho pro rentabilní výrobu za určitých podmínek realizovat. Ve sledovaném období 2006 – 2010 nebyl ani jeden z podniků zařazen do stupně efektivnosti nákladů pro neměnný objem produkce, což je z ekonomického hlediska pozitivní. Když se podíváme na stupeň efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce, zjistíme, že celkem 49 podniků spadá do této kategorie. V rámci podrobnějšího členění je největší počet (24) zahrnut pod stupeň klesající efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce. Index výkonů je menší než index nákladů, nákladovost produkce s poklesem produkce roste a míra rentability s poklesem objemu produkce klesá. Realizace tohoto stupně efektivnosti nákladů odpovídá zpravidla vyčerpání zdrojů nebo nehospodárnosti ve výrobním procesu.

Hlavním cílem při výpočtu produkční funkce bylo provázat výsledky produkčních a nákladových funkcí s výsledky jednotlivých stupňů efektivnosti nákladů. Tento výsledek se vzhledem k nízkému počtu sledovaných podniků nepodařilo zcela statisticky prokázat. Koeficienty produkčních funkcí dosahovaly hodnot menších než jedna. Na základě výpočtu produkční funkce můžeme říci, že pokud budeme hodnotit výrobní faktory samostatně, nikdy nám při zvýšení jakéhokoliv výrobního činitele o 1 % nedojde k progresivnímu přírůstku produkce. Sečteme-li jednotlivé parametry pružnosti, bude se jednat vždy o progresivně rostoucí produkční funkci, což je žádoucí stav.

V další části práce byl posouzen celkový vývoj živočišné a rostlinné výroby a vliv dotací na nákladovost a rentabilitu podniku. Z výpočtů je patrné, že výnosy z živočišné výroby (ŽV) klesají. Pokles je výraznější v NON LFA, zejména díky tomu, že nejsou tolik dotovány (v LFA oblasti roste podíl travních porostů na celkové ZP z důvodu dotací a tyto plochy musí být využity.) Obecně můžeme říci, že všechny komodity kromě dojníc klesají objemově, a to z toho důvodu, že se snižuje velikost produkční základny, ale na druhé straně je pokles částečně bržděn tím, že roste užitkovost. Výrazný pokles je zaznamenán u komodity vepřové maso. Od roku 2006 do roku 2010 se tržby snížily absolutně o 1 675,7 tis. Kč v LFA, o 3 406,96 tis. Kč v NON LFA. Komodita skot a dojnice se vyznačuje spíše variabilním trendem,

ale celkově výnosy u skotu jsou v roce 2010 nižší, než byly v roce 2006. Výjimkou jsou dojnice, kde jsou obecně výnosy ze ŽV daleko vyšší než u předešlých dvou komodit. Výnosy z dojnic klesají do roku 2008, poté opět rostou a v roce 2010 je oproti roku 2006 zaznamenán nárůst o 11 % v LFA, o 10,5 % v NON LFA. Důvodem je platba na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, tedy vyšší podíl dotací na celkových výnosech. Rentabilitu živočišné výroby ovlivňuje mnoho faktorů, jako je například velikost produkční základny a užitkovost. Tím, že náklady na produkční základnu rostou, ale užitkovost roste dvakrát rychleji, dosáhneme zvyšujícího se zisku, který je silnější než náklady. Průšvihem při posuzování rentability zemědělských podniků produkující živočišnou výrobu je vysoká variabilita realizačních cen.

Výnosy z rostlinné výroby (RV) u průměrného podniku jsou značně nestabilní oproti ŽV. Především u komodity pšenice v NON LFA oblasti, kde výnosy za rok 2007 meziročně vzrostly na 165 %. Pro průměrný podnik hospodařící v NON LFA je nejvýnosnější pěstování cukrovky, kde průměrné tempo růstu výnosu činí 28 %. Naopak nejnižší výnosy byly zaznamenány u brambor. Dochází k poklesu produkce brambor během sledovaného období a to má za následek snižování výnosů. V roce 2010 měl průměrný podnik v NON LFA výrazně vyšší výnosy z ječmene než v předešlých letech, absolutně o 14 274,08 tis. Kč, hlavním důvodem byl nárůst objemu produkce. V oblasti LFA se nejvíce daří řepce, kde jsou stabilní výnosy za sledované období, poté pšenici. Pěstování kukuřice je významné v NON LFA, ale v roce 2010 se výnosy meziročně snížily o 75 % díky nízké úrodě. U rostlinné výroby je rentabilita ovlivněna zejména velikostí produkční základny. Je patrné, že náklady na PZ rostou. Na rozdíl od ŽV chybí příčinná souvislost mezi nárůstem nákladů na produkční základnu a růstem hektarových výnosů. Nárůst nákladů není podle mého názoru způsoben pokusem o zvyšování intenzity, ale nárůstem materiální náročnosti. Velký vliv na rentabilitu mají také ceny, které ve velké míře kolísají.

Pro vývoj nákladovosti jednotlivých komodit byli vybráni zástupci z živočišné výroby (dojnice) a rostlinné výroby (pšenice). Stav dojnic se v období 2006 - 2010 dá zhodnotit následujícím způsobem. Stav dojných krav se v roce 2006 snížil a na základě toho docházelo ke snížení produkce mléka. I přesto, že rostla užitkovost

dojných krav, nedocházelo ke kompenzaci úbytku stavů. Na základě výpočtů bylo zjištěno, že ve všech oblastech kromě LFA je produkce v roce 2006 ztrátová. V následujících dvou letech se podniky produkující mléko dostávají do zisku, což je částečně způsobeno tím, že roste užitkovost. Opět v roce 2009, 2010 docházelo ke ztrátě. Jednotkový náklad je neustále vyšší než cena za litr mléka. Užitkovost má kolísavý trend, i když v našem případě můžeme říci, že je spíše rostoucí. Postupným zvyšováním užitkovosti dochází k růstu tržeb, což je z ekonomického hlediska pozitivní. Jak je z výpočtů patrné, v roce 2006 docházelo u pšenice ve všech oblastech ke ztrátě. Hektarový výnos se pohyboval okolo 4,29 t/ha a realizační cena v rozmezí 2600 – 3300 Kč/t. Postupný nárůst pokračoval v roce 2007, avšak v roce 2008 došlo opět ke strmému pádu cen, který pokračoval i v roce 2009. Naopak v roce 2010 došlo vlivem produkce s nevyrovnanými kvalitativními parametry ke skokovému nárůstu cen.

Na základě výše uvedených výsledků hodnocení můžeme říci, že podíl rostlinné výroby roste. V zásadě je to z důvodu ziskovosti, která je způsobena dotacemi, které jsou poskytovány zemědělským podnikům. Variabilita realizačních cen je s dotacemi nižší, a i když úroda například vlivem nepříznivého počasí bude malá, podniky budou mít alespoň dotace. Naopak podíl živočišné výroby klesá, protože je ztrátová. Toto platí pro veškerou živočišnou výrobu, ale u vepřového masa a dojnic je tento trend slabší, proto se produkce těchto komodit opouští. Závěrem je nutno říci, že dotace jsou nutné pro udržení zemědělské stability.

6. SUMMARY

The aim of this thesis was to describe the evolution of the cost of the farm and their relationship to the volume of production, analysis of costs and cost efficiency in the production of selected commodities of agricultural production. The second objective of this study was to assess the development in the context of cost structure and production subsidies. Investigation period, the time series 2006 - 2010.

First, an analysis of the efficiency levels of its own costs. This was followed by determining the cost and production functions, the development cost for farms and selected commodities and the impact on the pattern of expensiveness and viability. This section was closed due to subsidies on farm profitability.

The calculations show that income from livestock production decrease. The decline is more pronounced in the NON LFA, especially because many are not subsidized (in the LFA grassland growing share of total natural gas because of subsidies, and these areas must be used.) Income from crop production for the average company are very unstable compared to animal production.

Based on the above evaluation results can be said that the share of crop growing. In principle, this is due to profitability, which is due to subsidies that are provided to farms. Variability of exercise prices is to lower subsidies, even though such crops due to inclement weather will be small businesses will have at least a subsidy. Conversely, the share of livestock production is declining, because it is unprofitable. This applies to all livestock production, but for meat and dairy, this trend is weaker, thus leaving the production of these commodities. In conclusion, be said that subsidies are necessary to sustain agricultural stability.

7. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

1. Český statistický úřad. *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: www.czso.cz
2. FRANK, H. R. *Mikroekonomie a chování*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1995. ISBN 80-205-0438-9.
3. HOLMAN, R. *Mikroekonomie: Středně pokročilý kurz*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. ISBN 80-7179-737-5.
4. KISLINGEROVÁ, E. *Manažerská ekonomika*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-03-0.
5. KUNDRÁTOVÁ, J. *Analýza dopadu vývoje změn dotační politiky na finanční situaci zemědělských podniků*. České Budějovice, 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
6. LABSKÁ, K. *Hodnocení typu technického rozvoje*. České Budějovice, 2005. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
7. MACÁKOVÁ, L. A KOLEKTIV. *Mikroekonomie: základní kurs*. 7. vyd. Praha: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-20-0.
8. Ministerstvo zemědělství. *Ministertvo zemědělství* [online]. 2011 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: www.eagri.cz
9. PAVELKA, T. *Mikroekonomie*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2008. ISBN 978-80-86730-34-9.
10. POLÁČKOVÁ, J. *Analýza nákladů a rentability vybraných zemědělských výrobků 2002–2006* [online]. 2008 [cit. 2012-04-01]. ISBN 978-80-86671-55-0. Dostupné z: <http://www.uzei.cz/left-menu/publikacni-cinnost/studie/2009/studie093.pdf>

11. SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1830-6.
12. STŘELEČEK, F., LOSOSOVÁ J., ZDENĚK R. *Vliv dotací na ekonomickou situaci českých zemědělských podniků: Vědecká monografie*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta. 2009. ISBN 978-80-7394-174-1.
13. STŘELEČEK, F. *Stupně efektivnosti nákladů*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta. 2004. ISBN 80-7040-722-0.
14. ŠTOLBOVÁ, M. a HLAVSA, T. *Dopady plateb LFA na ekonomické výsledky zemědělských podniků a návrhy na diferenciaci sazeb*. Praha: VÚZE, 2008. ISBN 978-80-86671-50-5.

8. SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Graf 1: Přeměna vstupů ve výstupy firmy	5
Graf 2: Graf celkového produktu	7
Graf 3: Izokvanta (mapa izokvant).....	9
Graf 4 : Grafické znázornění pyramidového rozkladu (Du Pont).....	23
Graf 5: Počet hospodářských zvířat v roce 2007 v kusech.....	45
Graf 6: Počet hospodářských zvířat v roce 2010 v kusech.....	46
Graf 7: Hektarové výnosy zemědělských plodin v roce 2006 v t/ha	48
Graf 8: Hektarové výnosy zemědělských plodin v roce 2010 v t/ha	49
Graf 9: Vývoj sazby SAPS V ČR (Kč/ha).....	59
Tabulka 1: Stupně efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce	34
Tabulka 2: Stupně efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce.....	36
Tabulka 3: Stupně efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce u dojnic.....	38
Tabulka 4: Stupně efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce u dojnic	39
Tabulka 5: Stupně efektivnosti nákladů pro rostoucí objem produkce u pšenice.....	40
Tabulka 6: Stupně efektivnosti nákladů pro klesající objem produkce u pšenice	41
Tabulka 7: Vztah výnosů (Y), PEP a DM v letech 2006 - 2010.....	42
Tabulka 8: Vztah výnosů (Y), PEP, DM a HA v letech 2006 - 2010	42
Tabulka 9: Vztah nákladů (N), PEP, DM a HA v letech 2006 - 2010	43
Tabulka 10: Vývoj zisku u dojnic v oblasti NON LFA v Kč	50
Tabulka 11: Vývoj zisku u dojnic v tzv. přechodné oblasti v Kč	50
Tabulka 12: Vývoj zisku u dojnic v oblasti LFA v Kč	51
Tabulka 13: Vývoj zisku u dojnic za všechny podniky v Kč	51
Tabulka 14: Vývoj zisku u pšenice v oblasti NON LFA v Kč	52
Tabulka 15: Vývoj zisku u pšenice v tzv. přechodné oblasti v Kč	52
Tabulka 16: Vývoj zisku u pšenice v oblasti LFA v Kč.....	53
Tabulka 17: Vývoj zisku u pšenice za všechny podniky v Kč	53
Tabulka 18: Vývoj tržeb u pšenice za všechny podniky v Kč.....	55
Tabulka 19: Vývoj tržeb u řepky za všechny podniky v Kč.....	55
Tabulka 20: Vývoj tržeb u dojnic za všechny podniky v Kč.....	56
Tabulka 21: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi v oblasti NON LFA v tis. Kč.....	59
Tabulka 22: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi v přechodné oblasti v tis. Kč.....	59
Tabulka 23: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi v oblasti LFA v tis. Kč.....	60

Tabulka 24: Vývoj rentability tržeb za zemědělskou výrobu s dotacemi za všechny podniky v tis. Kč	60
Tabulka 25: Vývoj sazeb SAPS v letech 2006-2010	63
Tabulka 26: Vývoj zisku s dotací v oblasti NON LFA v Kč	64
Tabulka 27: Vývoj zisku s dotací v přechodné oblasti v Kč	65
Tabulka 28: Vývoj zisku s dotací v oblasti LFA v Kč	65
Tabulka 29: Vývoj zisku s dotací za všechny podniky v Kč	65

9. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Vývoj zisku u skotu v oblasti NON LFA v Kč

Skot	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	156 293,83	41 260,25	0,93	44 294,42	3,79	40,03	43,82	37,29	0,93	
rok 2007	106 648,13	39 206,25	0,93	41 987,95	2,72	36,12	38,84	33,73	0,93	
rok 2008	27 803,81	43 958,60	0,93	47 018,74	0,63	38,78	39,41	36,25	0,93	
rok 2009	65 415,61	28 456,19	0,96	29 552,08	2,30	39,52	41,82	38,06	0,96	
rok 2010	1 566,54	36 431,15	0,95	38 214,49	0,04	42,75	42,79	40,76	0,95	
rozdíl 07	-49 645,70	-7 780,55	367,60	-8 148,15	-41 865,15	153 374,85	-195 240,00	149 776,72	3 598,13	3 965,73
rozdíl 08	-78 844,31	12 927,26	141,08	12 786,17	-91 771,57	-116 798,00	25 026,43	-118 852,56	2 054,56	2 195,64
rozdíl 09	37 611,79	-9 805,27	665,35	-10 470,62	47 417,07	-21 285,23	68 702,30	-54 158,71	32 873,48	33 538,83
rozdíl 10	-63 849,07	18 332,98	-742,22	19 075,20	-82 182,05	-117 563,32	35 381,27	-102 581,13	-14 982,19	-15 724,41

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 2: Vývoj zisku u skotu v přechodné oblasti v Kč

Skot	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	-592 912,71	83 700,40	0,86	97 396,83	-7,08	48,46	41,37	41,64	0,86	
rok 2007	-1 355 972,09	84 788,00	0,82	102 944,91	-15,99	55,44	39,45	45,66	0,82	
rok 2008	-990 243,72	136 522,57	0,88	154 612,20	-7,25	45,27	38,02	39,98	0,88	
rok 2009	294 919,64	111 994,80	0,88	127 266,82	2,63	40,03	42,66	35,22	0,88	
rok 2010	-1 489 778,38	56 640,18	0,76	74 887,86	-26,30	63,10	36,80	47,72	0,76	
rozdíl 07	-763 059,38	-7 704,29	25 356,22	-33 060,50	-755 355,10	-591 926,23	-163 428,87	-405 062,01	-186 864,21	-161 508,00
rozdíl 08	365 728,37	-827 365,13	-120 907,91	-706 457,23	1 193 093,51	1 387 638,17	-194 544,66	910 723,81	476 914,36	356 006,46
rozdíl 09	1 285 163,36	177 908,10	3 057,37	174 850,73	1 107 255,26	587 599,38	519 655,87	603 834,96	-16 235,57	-13 178,21
rozdíl 10	-1 784 698,02	-145 767,16	-32 380,58	-113 386,58	-1 638 930,86	-1 306 806,99	-332 123,87	-872 004,68	-434 802,31	-467 182,90

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 3: Vývoj zisku u skotu v oblasti LFA v KČ

Skot	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	45 903,05	49 100,67	0,85	57 971,72	0,93	41,13	42,07	34,84	0,85	
rok 2007	-187 929,56	60 478,11	0,84	72 081,47	-3,11	42,53	39,42	35,69	0,84	
rok 2008	-386 276,48	75 979,32	0,84	90 231,85	-5,08	44,56	39,47	37,52	0,84	
rok 2009	-442 740,02	57 266,71	0,84	68 047,85	-7,73	47,89	40,16	40,30	0,84	
rok 2010	-81 247,57	44 831,91	0,85	52 787,06	-1,81	42,49	40,68	36,09	0,85	
rozdíl 07	-233 832,60	10 636,50	-481,42	11 117,92	-244 469,10	-84 734,75	-159 734,35	-60 872,89	-23 861,86	-24 343,28
rozdíl 08	-198 346,92	-48 168,43	-758,73	-47 409,69	-150 178,50	-153 852,58	3 674,08	-165 741,91	11 889,33	11 130,59
rozdíl 09	-56 463,54	95 134,34	191,95	94 942,39	-151 597,87	-190 662,49	39 064,61	-189 153,08	-1 509,41	-1 317,45
rozdíl 10	361 492,45	96 135,81	-3 591,67	99 727,48	265 356,63	241 740,95	23 615,68	223 233,81	18 507,14	14 915,47

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 4: Vývoj zisku u skotu za všechny podniky v KČ

Skot	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	12 044,99	51 590,00	0,86	59 646,06	0,23	42,05	42,28	36,37	0,86	
rok 2007	-233 462,76	58 078,92	0,86	67 877,81	-4,02	43,33	39,31	37,08	0,86	
rok 2008	-307 235,00	73 129,17	0,86	84 641,82	-4,20	43,51	39,31	37,59	0,86	
rok 2009	-258 520,87	53 285,52	0,87	61 421,95	-4,85	45,50	40,65	39,48	0,87	
rok 2010	-265 774,18	44 330,28	0,86	51 763,73	-6,00	46,47	40,48	39,80	0,86	
rozdíl 07	-245 507,75	1 515,00	-138,18	1 653,18	-247 022,75	-74 565,07	-172 457,68	-47 776,00	-26 789,07	-26 927,26
rozdíl 08	-73 772,24	-60 498,23	-2 548,10	-57 950,13	-13 274,01	-12 978,38	-295,63	-43 794,01	30 815,63	28 267,53
rozdíl 09	48 714,13	83 368,40	-1 079,39	84 447,78	-34 654,27	-106 375,17	71 720,91	-116 093,43	9 718,26	8 638,87
rozdíl 10	-7 253,31	43 447,42	3 050,62	40 396,80	-50 700,73	-42 991,92	-7 708,81	-16 654,59	-26 337,34	-23 286,72

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 5: Vývoj zisku u vepřového masa v oblasti NON LFA v Kč

Vepřové maso	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	652 800,00	187 447,70	0,74	253 125,27	3,48	29,69	33,17	21,99	0,74	
rok 2007	-208 950,24	141 109,25	0,65	216 046,53	-1,48	32,72	31,24	21,37	0,65	
rok 2008	272 543,80	129 034,25	0,68	190 750,81	2,11	31,63	33,74	21,39	0,68	
rok 2009	321 406,68	110 427,95	0,69	159 855,17	2,91	27,96	30,88	19,32	0,69	
rok 2010	175 130,61	100 058,75	0,71	141 370,29	1,75	26,35	28,10	18,65	0,71	
rozdíl 07	-861 750,24	-161 376,96	-71 363,87	-90 013,09	-700 373,28	-427 467,99	-272 905,29	125 062,13	-552 530,12	-623 894,00
rozdíl 08	481 494,03	17 880,29	-7 009,56	24 889,84	463 613,74	141 262,73	322 351,02	-4 312,65	145 575,37	138 565,82
rozdíl 09	48 862,89	-39 299,89	5 296,30	-44 596,19	88 162,78	404 338,07	-316 175,30	335 379,38	68 958,70	74 255,00
rozdíl 10	-146 276,08	-30 180,13	7 431,29	-37 611,43	-116 095,94	161 789,44	-277 885,38	95 835,97	65 953,47	73 384,76

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 6: Vývoj zisku u vepřového masa v přechodné oblasti v Kč

Vepřové maso	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	-897 652,95	242 599,80	0,62	393 065,13	-3,70	35,43	31,73	21,87	0,62	
rok 2007	-869 697,80	231 456,50	0,64	364 243,49	-3,76	32,33	28,58	20,55	0,64	
rok 2008	-185 601,90	214 746,00	0,68	316 068,54	-0,86	32,21	31,35	21,88	0,68	
rok 2009	977 144,61	324 417,20	0,72	448 090,06	3,01	28,36	31,37	20,53	0,72	
rok 2010	-593 281,44	187 007,55	0,66	281 956,34	-3,17	29,67	26,50	19,68	0,66	
rozdíl 07	27 955,16	41 231,76	-25 544,74	66 776,50	-13 276,60	717 225,83	-730 502,43	488 930,33	228 295,50	202 750,76
rozdíl 08	684 095,90	62 789,70	-56 079,23	118 868,94	621 306,19	26 306,38	594 999,81	-437 508,39	463 814,77	407 735,54
rozdíl 09	1 162 746,51	-94 787,25	-14 597,89	-80 189,37	1 257 533,76	1 248 357,39	9 176,37	624 905,64	623 451,74	608 853,86
rozdíl 10	-1 570 426,04	-413 877,88	-65 843,59	-348 034,29	-1 156 548,16	-244 605,87	-911 942,30	230 863,46	-475 469,33	-541 312,92

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 7: Vývoj zisku u vepřového masa v oblasti LFA v KČ

Vepřové maso	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	130 264,16	86 172,54	0,65	133 317,59	1,51	30,28	31,79	19,57	0,65	
rok 2007	-396 403,76	102 974,17	0,65	159 592,78	-3,85	32,88	29,04	21,22	0,65	
rok 2008	-69 398,34	88 213,00	0,65	134 709,24	-0,79	31,65	30,87	20,73	0,65	
rok 2009	-56 126,52	47 731,31	0,68	70 594,21	-1,18	31,84	30,66	21,53	0,68	
rok 2010	-239 302,16	37 394,11	0,66	56 391,17	-6,40	34,84	28,44	23,10	0,66	
rozdíl 07	-526 667,92	25 398,47	-251,61	25 650,08	-552 066,39	-268 544,16	-283 522,23	-262 808,86	-5 735,30	-5 986,92
rozdíl 08	327 005,42	56 823,81	-5 429,16	62 252,97	270 181,61	108 582,18	161 599,43	66 506,98	42 075,20	36 646,04
rozdíl 09	13 271,82	31 847,48	-1 659,55	33 507,03	-18 575,66	-8 680,59	-9 895,07	-57 173,00	48 492,41	46 832,86
rozdíl 10	-183 175,64	12 155,36	968,09	11 187,27	-195 331,00	-112 418,60	-82 912,40	-88 201,26	-24 217,34	-23 249,25

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 8: Vývoj zisku u vepřového masa za všechny podniky v KČ

Vepřové maso	Zisk	Kg	Užitkovost	Stav ks	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Užitkovost 2	Užitkovost celkem
rok 2006	158 858,29	133 406,43	0,67	199 733,23	1,19	31,00	32,19	20,70	0,67	
rok 2007	-406 747,52	129 915,29	0,65	201 202,60	-3,13	32,73	29,60	21,14	0,65	
rok 2008	-9 457,27	110 609,79	0,66	166 487,71	-0,09	31,75	31,66	21,09	0,66	
rok 2009	41 156,41	82 433,45	0,69	120 066,04	0,50	30,30	30,80	20,80	0,69	
rok 2010	-223 005,34	75 539,38	0,68	111 792,19	-2,95	30,79	27,84	20,81	0,68	
rozdíl 07	-565 605,81	-4 157,20	-5 306,29	1 149,09	-561 448,61	-225 705,16	-335 743,46	-85 625,56	-140 079,59	-145 385,88
rozdíl 08	397 290,26	60 442,96	-10 714,24	71 157,20	336 847,30	109 051,89	227 795,41	7 369,00	101 682,89	90 968,65
rozdíl 09	50 613,67	2 409,11	-269,27	2 678,38	48 204,56	119 232,58	-71 028,02	35 207,49	84 025,09	83 755,83
rozdíl 10	-264 161,75	-3 441,99	-628,08	-2 813,91	-260 719,76	-37 210,14	-223 509,62	-437,24	-36 772,90	-37 400,98

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 9: Vývoj zisku u ječmene v oblasti NON LFA v KČ

Ječmen	Zisk	Objem ⁷	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-708 079,44	1 315,73	3,36	391,72	-538,17	3 459,41	2 921,25	11 619,75	3,36	
rok 2007	691 428,19	1 187,08	3,48	341,52	582,46	3 870,37	4 452,84	13 452,89	3,48	
rok 2008	1 580 008,08	1 302,95	3,00	434,12	1 212,64	3 365,58	4 578,22	10 101,23	3,00	
rok 2009	-582 549,33	1 542,25	4,23	364,22	-377,73	3 585,17	3 207,44	15 180,96	4,23	
rok 2010	-1 170 220,71	6 157,32	4,07	1 514,28	-190,05	3 311,66	3 121,61	13 465,81	4,07	
rozdíl 07	1 399 507,63	69 235,90	-23 036,06	92 271,97	1 330 271,73	-487 841,66	1 818 113,39	-636 627,66	148 786,00	125 749,93
rozdíl 08	888 579,89	67 492,41	-106 368,92	173 861,32	821 087,48	657 718,52	163 368,96	1 348 551,65	-690 833,13	-797 202,05
rozdíl 09	-2 162 557,40	290 187,18	592 342,64	-302 155,46	-2 452 744,58	-338 657,76	-2 114 086,83	-2 182 813,13	1 844 155,37	2 436 498,01
rozdíl 10	-587 671,38	-1 743 234,44	51 040,84	-1 794 275,28	1 155 563,07	1 684 038,96	-528 475,89	2 544 253,25	-860 214,29	-809 173,45

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 10: Vývoj zisku u ječmene v přechodné oblasti v KČ

Ječmen	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-1 337 847,98	1 267,86	3,87	327,28	-1 055,20	4 003,90	2 948,70	15 510,88	3,87	
rok 2007	936 075,86	1 156,01	3,76	307,25	809,75	3 531,63	4 341,38	13 287,69	3,76	
rok 2008	1 272 189,04	1 281,16	3,80	337,14	993,00	3 668,14	4 661,14	13 939,32	3,80	
rok 2009	-1 204 915,74	1 874,48	2,04	916,75	-642,80	3 914,20	3 271,40	8 003,34	2,04	
rok 2010	-879 380,79	886,33	2,91	304,08	-992,16	3 937,80	2 945,64	11 477,79	2,91	
rozdíl 07	2 273 923,84	118 030,45	37 305,58	80 724,87	2 155 893,39	545 952,73	1 609 940,66	672 934,88	-126 982,15	-89 676,56
rozdíl 08	336 113,18	101 341,14	9 807,30	91 533,84	234 772,05	-174 900,83	409 672,87	-220 774,63	45 873,80	55 681,10
rozdíl 09	-2 477 104,79	589 169,60	-959 501,98	1 548 671,57	-3 066 274,38	-461 229,19	-2 605 045,19	3 941 673,34	-4 402 902,53	-5 362 404,51
rozdíl 10	325 534,96	635 185,16	-300 667,93	935 853,09	-309 650,20	-20 917,30	-288 732,90	-1 254 624,24	1 233 706,94	933 039,01

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

⁷ Objem u rostlinné výroby je uváděn v tunách

Příloha 11: Vývoj zisku u ječmene v oblasti LFA v KČ

Ječmen	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-191 869,42	490,32	3,30	148,70	-391,31	3 084,82	2 693,51	10 171,86	3,30	
rok 2007	406 905,81	578,96	3,34	173,51	702,83	3 189,17	3 892,00	10 641,31	3,34	
rok 2008	857 856,54	593,25	4,33	136,98	1 446,03	3 398,85	4 844,88	14 720,36	4,33	
rok 2009	-381 832,66	545,14	3,99	136,49	-700,43	3 404,49	2 704,07	13 597,59	3,99	
rok 2010	-184 255,19	530,21	3,20	165,93	-347,52	3 374,71	3 027,19	10 783,44	3,20	
rozdíl 07	598 775,23	-34 683,52	-2 473,60	-32 209,92	633 458,75	-60 414,20	693 872,95	-81 935,17	21 520,97	19 047,37
rozdíl 08	450 950,73	10 044,22	107 431,15	-97 386,93	440 906,51	-124 387,43	565 293,94	-633 887,93	509 500,50	616 931,64
rozdíl 09	-1 239 689,20	-69 560,08	-66 629,16	-2 930,92	-1 170 129,12	-3 079,21	-1 167 049,91	147 126,26	-150 205,47	-216 834,63
rozdíl 10	197 577,47	10 463,26	84 012,09	-73 548,83	187 114,22	15 791,02	171 323,20	416 729,86	-400 938,84	-316 926,75

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 12: Vývoj zisku u ječmene za všechny podniky v KČ

Ječmen	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-446 061,01	809,84	3,39	238,81	-550,80	3 350,38	2 799,58	11 361,63	3,39	
rok 2007	553 075,74	814,92	3,44	236,84	678,69	3 431,13	4 109,82	11 805,63	3,44	
rok 2008	1 122 573,29	843,37	3,94	214,14	1 331,05	3 419,26	4 750,32	13 466,72	3,94	
rok 2009	-543 234,90	895,00	3,94	227,03	-606,97	3 498,05	2 891,08	13 790,06	3,94	
rok 2010	-850 697,34	2 062,57	3,50	589,04	-412,45	3 451,98	3 039,54	12 087,47	3,50	
rozdíl 07	999 136,75	-2 794,32	-6 496,57	3 702,26	1 001 931,07	-65 803,63	1 067 734,70	-105 919,99	40 116,35	33 619,78
rozdíl 08	569 497,55	19 312,85	76 022,58	-56 709,74	550 184,71	10 006,71	540 178,00	-380 283,11	390 289,81	466 312,39
rozdíl 09	-1 665 808,19	68 716,23	1 093,49	67 622,74	-1 734 524,42	-70 516,46	-1 664 007,96	-73 442,95	2 926,49	4 019,98
rozdíl 10	-307 462,44	-708 679,62	100 604,88	-809 284,51	401 217,18	95 019,80	306 197,38	944 505,72	-849 485,92	-748 881,04

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 13: Vývoj zisku u řepky v oblasti NON LFA v KČ

Řepka	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	372 779,69	639,86	3,52	181,80	582,60	6 051,06	6 633,66	21 297,56	3,52	
rok 2007	338 137,45	807,82	3,17	255,21	418,58	6 899,89	7 318,47	21 840,02	3,17	
rok 2008	-36 894,19	678,59	3,34	203,30	-54,37	7 115,31	7 060,94	23 750,41	3,34	
rok 2009	-712 386,37	803,74	3,97	202,40	-886,33	7 373,48	6 487,14	29 280,38	3,97	
rok 2010	133 738,20	744,02	3,06	243,44	179,75	7 348,19	7 527,94	22 458,05	3,06	
rozdíl 07	-34 642,25	97 855,13	-44 549,91	142 405,04	-132 497,38	-685 696,62	553 199,25	-131 378,26	-554 318,36	-598 868,28
rozdíl 08	-375 031,64	-54 093,54	16 481,21	-70 574,75	-320 938,10	-146 179,65	-174 758,45	-398 726,34	252 546,69	269 027,90
rozdíl 09	-675 492,18	-6 804,58	-6 981,89	177,32	-668 687,60	-207 503,66	-461 183,94	-1 218 652,64	1 011 148,97	1 004 167,08
rozdíl 10	846 124,57	52 935,43	179 507,30	-126 571,86	793 189,14	18 810,86	774 378,28	1 452 769,91	-1 433 959,04	-1 254 451,75

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 14: Vývoj zisku u řepky v přechodné oblasti v KČ

Řepka	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	764 990,28	644,73	2,36	273,71	1 186,53	5 626,56	6 813,08	13 253,54	2,36	
rok 2007	863 979,06	740,20	3,50	211,48	1 167,22	6 169,56	7 336,78	21 594,10	3,50	
rok 2008	751 969,19	740,65	3,02	245,44	1 015,29	7 816,14	8 831,43	23 585,82	3,02	
rok 2009	-1 535 324,67	1 061,48	3,15	337,38	-1 446,40	7 666,00	6 219,60	24 118,97	3,15	
rok 2010	1 006 188,58	899,72	2,78	323,18	1 118,34	7 085,30	8 203,64	19 725,23	2,78	
rozdíl 07	98 988,77	113 277,12	324 870,47	-211 593,35	-14 288,35	-401 929,14	387 640,80	-2 129 657,21	1 727 728,06	2 052 598,53
rozdíl 08	-112 009,87	521,58	-128 200,32	128 721,90	-112 531,45	-1 219 541,36	1 107 009,91	-454 822,14	-764 719,22	-892 919,54
rozdíl 09	-2 287 293,86	325 736,29	37 786,93	287 949,36	-2 613 030,15	159 373,64	-2 772 403,79	-183 670,17	343 043,81	380 830,74
rozdíl 10	2 541 513,25	233 970,98	173 107,43	60 863,55	2 307 542,27	522 466,88	1 785 075,39	1 333 812,89	-811 346,01	-638 238,59

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 15: Vývoj zisku u řepky v oblasti LFA v KČ

Řepka	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-976 614,80	550,58	3,33	165,43	-1 773,79	8 340,45	6 566,66	27 758,58	3,33	
rok 2007	687 050,42	483,09	3,11	155,34	1 422,19	5 898,10	7 320,29	18 342,57	3,11	
rok 2008	578 614,37	408,62	2,07	197,37	1 416,03	7 115,27	8 531,30	14 731,15	2,07	
rok 2009	88 412,38	534,46	3,18	168,16	165,42	6 390,69	6 556,11	20 311,21	3,18	
rok 2010	677 159,21	443,78	3,17	140,12	1 525,89	6 383,73	7 909,62	20 217,65	3,17	
rozdíl 07	1 663 665,22	119 708,60	62 099,27	57 609,33	1 543 956,63	1 179 879,42	364 077,21	1 410 873,34	-230 993,91	-168 894,65
rozdíl 08	-108 436,05	-105 919,54	-257 393,05	151 473,51	-2 516,51	-497 354,97	494 838,46	581 251,34	-1 078 606,31	-1 335 999,36
rozdíl 09	-490 201,99	178 196,25	284 481,28	-106 285,03	-668 398,23	387 259,26	-1 055 657,50	-1 158 187,78	1 545 447,04	1 829 928,32
rozdíl 10	588 746,83	-15 000,63	-284,53	-14 716,10	603 747,46	3 089,54	600 657,92	13 085,84	-9 996,29	-10 280,82

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 16: Vývoj zisku u řepky za všechny podniky v KČ

Řepka	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-330 788,10	586,46	3,26	179,72	-564,04	7 188,73	6 624,69	23 458,17	3,26	
rok 2007	655 518,25	602,38	3,25	185,30	1 088,22	6 233,85	7 322,07	20 264,95	3,25	
rok 2008	477 276,89	510,24	2,98	171,23	935,39	7 198,44	8 133,83	21 450,48	2,98	
rok 2009	-183 720,62	640,00	3,41	187,85	-287,07	6 795,67	6 508,60	23 153,11	3,41	
rok 2010	597 177,21	588,78	3,08	191,43	1 014,26	6 832,67	7 846,93	21 014,74	3,08	
rozdíl 07	986 306,35	-8 976,69	1 275,95	-10 252,64	995 283,04	575 196,52	420 086,53	590 556,69	-15 360,17	-14 084,22
rozdíl 08	-178 241,36	-100 261,52	-52 557,18	-47 704,33	-77 979,84	-492 172,72	414 192,87	-194 496,79	-297 675,93	-350 233,11
rozdíl 09	-660 997,51	121 368,63	71 758,40	49 610,23	-782 366,14	257 767,90	-1 040 134,04	-341 949,11	599 717,01	671 475,41
rozdíl 10	780 897,83	14 701,94	18 038,26	-3 336,31	766 195,88	-21 785,27	787 981,15	388 785,58	-410 570,85	-392 532,59

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 17: Vývoj zisku u brambor v oblasti NON LFA v KČ

Brambory	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	1 817,55	28,85	16,68	1,73	63,00	5248,00	5 311,00	87 520,27	16,68	
rok 2007	104 536,40	75,20	30,56	2,46	1 390,11	3377,33	4 767,45	103 212,04	30,56	
rok 2008	57 422,11	41,05	23,82	1,72	1 398,83	3032,67	4 431,50	72 246,13	23,82	
rok 2009	-6 800,00	25,00	22,67	1,10	-272,00	4157,00	3 885,00	94 255,66	22,67	
rok 2010	17 017,78	22,81	21,75	1,05	746,07	4410,33	5 156,40	95 913,63	21,75	
rozdíl 07	102 718,85	2 920,05	1 846,06	1 073,99	99 798,80	140 674,13	-40 875,34	-52 634,66	193 308,79	195 154,85
rozdíl 08	-47 114,29	-47 472,31	-19 531,47	-27 940,84	358,02	14 148,57	-13 790,54	46 884,95	-32 736,39	-52 267,86
rozdíl 09	-64 222,11	-22 451,28	-2 237,33	-20 213,95	-41 770,83	-28 108,33	-13 662,50	-23 703,43	-4 404,90	-6 642,23
rozdíl 10	23 817,78	595,68	271,08	324,60	23 222,10	-5 778,53	29 000,63	-1 703,30	-4 075,23	-3 804,15

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 18: Vývoj zisku u brambor v přechodné oblasti v KČ

Brambory	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-31 088,48	47,70	25,38	1,88	-651,75	3 171,75	2 520,00	80 510,25	25,38	
rok 2007	-29 461,87	59,20	25,69	2,30	-497,67	3 278,00	2 780,33	84 203,37	25,69	
rok 2008	-3 707,57	5,86	27,07	0,22	-633,00	2 996,00	2 363,00	81 108,38	27,07	
rok 2009	3 140,80	10,40	15,28	0,68	302,00	2 536,00	2 838,00	38 745,08	15,28	
rok 2010	-122 702,45	35,18	70,95	0,50	-3 487,67	7 504,67	4 017,00	532 492,93	70,95	
rozdíl 07	1 626,61	-7 495,13	-412,96	-7 082,16	9 121,73	-6 290,00	15 411,73	-8 561,74	2 271,74	1 858,78
rozdíl 08	25 754,30	26 546,96	-602,57	27 149,53	-792,67	1 651,71	-2 444,38	687,61	964,10	361,53
rozdíl 09	6 848,37	-2 875,63	2 865,35	-5 740,98	9 724,00	4 784,00	4 940,00	21 203,04	-16 419,04	-13 553,69
rozdíl 10	-125 843,25	7 484,11	9 430,21	-1 946,10	-133 327,36	-174 806,73	41 479,36	-422 229,61	247 422,89	256 853,09

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 19: Vývoj zisku u brambor v oblasti LFA v KČ

Brambory	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-36 672,39	311,03	15,14	20,55	-117,91	3 883,24	3 765,34	58 776,86	15,14	
rok 2007	395 784,62	281,92	23,89	11,80	1 403,89	3 370,31	4 774,20	80 503,32	23,89	
rok 2008	-19 455,00	242,00	21,69	11,16	-80,39	3 849,53	3 769,14	83 481,10	21,69	
rok 2009	-317 891,69	283,99	23,09	12,30	-1 119,36	4 262,47	3 143,11	98 420,48	23,09	
rok 2010	131 343,78	257,32	42,52	6,05	510,44	3 989,33	4 499,77	169 644,93	42,52	
rozdíl 07	432 457,01	3 432,61	-15 934,73	19 367,35	429 024,39	144 606,56	284 417,84	-321 077,85	465 684,41	449 749,68
rozdíl 08	-415 239,61	-56 038,38	-35 466,35	-20 572,03	-359 201,23	-115 972,78	-243 228,45	-31 684,51	-84 288,27	-119 754,62
rozdíl 09	-298 436,69	-3 375,63	-1 323,47	-2 052,16	-295 061,06	-117 273,02	-177 788,05	-189 467,70	72 194,68	70 871,22
rozdíl 10	449 235,47	29 860,23	-184 863,84	214 724,07	419 375,24	70 283,04	349 092,19	-577 821,27	648 104,32	463 240,48

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 20: Vývoj zisku u brambor za všechny podniky v KČ

Brambory	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-25 183,18	202,13	16,12	12,54	-124,59	3 939,98	3 815,39	63 523,56	16,12	
rok 2007	226 804,65	198,21	25,85	7,67	1 144,24	3 356,84	4 501,08	86 790,54	25,85	
rok 2008	25 109,50	167,37	22,59	7,41	150,02	3 675,63	3 825,65	83 045,06	22,59	
rok 2009	-178 907,58	197,84	22,44	8,81	-904,32	4 148,51	3 244,19	93 110,69	22,44	
rok 2010	-9 520,51	163,45	35,12	4,65	-58,25	4 645,39	4 587,14	163 155,91	35,12	
rozdíl 07	251 987,82	487,24	-11 777,65	12 264,89	251 500,58	115 587,16	135 913,42	-225 209,94	340 797,09	329 019,45
rozdíl 08	-201 695,15	-35 292,95	-28 135,31	-7 157,64	-166 402,20	-53 355,22	-113 046,99	25 944,06	-79 299,28	-107 434,58
rozdíl 09	-204 017,08	4 570,76	-180,90	4 751,66	-208 587,84	-93 553,04	-115 034,80	-88 436,69	-5 116,35	-5 297,24
rozdíl 10	169 387,07	31 093,97	-72 929,91	104 023,88	138 293,10	-81 217,23	219 510,32	-402 699,63	321 482,41	248 552,49

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 21: Vývoj zisku u cukrovky v oblasti NON LFA v KČ⁸

Cukrovka	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-11 000 708,83	3 633,66	46,55	78,06	-3 027,45	5 248,00	2 220,55	244 284,56	46,55	
rok 2007	14 657 577,61	3 419,32	55,07	62,09	4 286,70	3 377,33	7 664,03	185 980,99	55,07	
rok 2008	16 214 945,11	3 739,29	43,54	85,87	4 336,38	3 032,67	7 369,04	132 056,67	43,54	
rok 2009	10 874 269,13	3 859,70	50,01	77,18	2 817,39	4 157,00	6 974,39	207 887,47	50,01	
rok 2010	10 807 338,27	3 814,24	61,61	61,91	2 833,42	4 410,33	7 243,75	271 727,79	61,61	
rozdíl 07	25 658 286,44	648 903,63	-1 793 819,98	2 442 723,61	25 009 382,81	6 396 398,59	18 612 984,21	3 957 316,97	2 439 081,62	645 261,64
rozdíl 08	1 557 367,50	1 371 615,40	-3 599 754,17	4 971 369,57	185 752,10	1 288 806,90	-1 103 054,80	4 099 663,23	-2 810 856,33	-6 410 610,50
rozdíl 09	-5 340 675,98	522 162,53	2 280 329,01	-1 758 166,48	-5 862 838,51	-4 339 588,80	-1 523 249,71	-6 244 326,98	1 904 738,18	4 185 067,19
rozdíl 10	-66 930,85	-128 069,98	2 255 499,36	-2 383 569,34	61 139,13	-966 274,77	1 027 413,90	-4 374 356,74	3 408 081,97	5 663 581,33

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 22: Vývoj zisku u cukrovky za všechny podniky v KČ

Cukrovka	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-1 521 780,87	1 251,24	49,84	25,11	-1 216,22	4 137,66	2 921,44	206 204,17	49,84	
rok 2007	-1 019 055,09	1 027,49	53,39	19,25	-991,79	8 740,42	7 748,63	466 616,11	53,39	
rok 2008	-1 183 302,43	1 140,39	49,62	22,98	-1 037,63	8 423,44	7 385,82	418 005,85	49,62	
rok 2009	-1 884 020,33	1 188,38	50,19	23,68	-1 585,37	8 551,49	6 966,12	429 168,80	50,19	
rok 2010	116 440,32	1 137,85	56,28	20,22	102,33	7 142,11	7 244,44	401 992,13	56,28	
rozdíl 07	502 725,78	272 126,02	-95 047,12	367 173,15	230 599,76	-4 729 293,51	4 959 893,26	-5 164 464,93	435 171,42	340 124,30
rozdíl 08	-164 247,34	-111 973,09	78 484,41	-190 457,50	-52 274,25	361 476,00	-413 750,25	1 076 532,89	-715 056,88	-636 572,48
rozdíl 09	-700 717,91	-49 796,49	-13 612,44	-36 184,05	-650 921,41	-152 165,64	-498 755,77	-265 819,51	113 653,86	100 041,42
rozdíl 10	2 000 460,65	80 105,66	-211 431,46	291 537,11	1 920 355,00	1 603 665,14	316 689,86	582 509,69	1 021 155,45	809 723,99

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

⁸ Na základě dostupných dat nebylo možné u cukrovky vypočítat vývoj zisku v přechodné oblasti a v oblasti LFA

Příloha 23: Vývoj zisku u kukuřice na zrno v oblasti NON LFA v KČ⁹

Kukuřice na zrno	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	21 955,99	928,55	9,12	101,82	23,65	3 064,90	3 088,55	27 950,01	9,12	
rok 2007	620 597,81	427,47	7,82	54,69	1 451,78	3 750,51	5 202,30	29 314,78	7,82	
rok 2008	173 414,67	943,20	6,40	147,45	183,86	3 092,91	3 276,77	19 784,99	6,40	
rok 2009	-726 236,55	1 013,98	11,15	90,97	-716,23	3 204,80	2 488,57	35 720,52	11,15	
rok 2010	18 961,28	186,25	7,42	25,09	101,81	3 298,75	3 400,56	24 491,81	7,42	
rozdíl 07	598 641,82	-11 848,21	-2 355,23	-9 492,97	610 490,03	-293 080,49	903 570,52	-69 211,96	-223 868,53	-226 223,76
rozdíl 08	-447 183,14	748 722,12	-189 585,34	938 307,45	-1 195 905,25	620 247,65	-1 816 152,90	1 264 976,11	-644 728,46	-834 313,80
rozdíl 09	-899 651,22	13 012,93	99 860,33	-86 847,40	-912 664,15	-113 451,82	-799 212,33	-1 886 149,00	1 772 697,19	1 872 557,51
rozdíl 10	745 197,83	592 839,22	142 137,94	450 701,28	152 358,61	-17 498,19	169 856,80	228 545,61	-246 043,80	-103 905,85

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 24: Vývoj zisku u kukuřice na zrno v oblasti LFA v KČ

Kukuřice na zrno	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-64 812,12	123,65	8,81	14,04	-524,15	4 143,04	3 618,89	36 482,95	8,81	
rok 2007	176 285,14	101,02	7,23	13,97	1 745,13	3 277,71	5 022,84	23 694,89	7,23	
rok 2008	13 267,69	54,72	7,37	7,43	242,48	3 845,69	4 088,16	28 331,85	7,37	
rok 2009	-28 514,80	57,60	11,68	4,93	-495,03	2 637,53	2 142,50	30 813,61	11,68	
rok 2010	58 585,79	56,78	4,41	12,88	1 031,75	3 466,92	4 498,67	15 287,62	4,41	
rozdíl 07	241 097,25	11 864,90	11 577,69	287,21	229 232,35	87 411,19	141 821,16	161 025,00	-73 613,81	-62 036,12
rozdíl 08	-163 017,44	-80 796,31	2 493,57	-83 289,89	-82 221,13	-31 077,89	-51 143,24	-34 757,63	3 679,74	6 173,32
rozdíl 09	-41 782,49	699,63	6 277,39	-5 577,76	-42 482,12	69 593,33	-112 075,45	-15 496,09	85 089,42	91 366,81
rozdíl 10	87 100,58	405,74	27 584,94	-27 179,20	86 694,85	-47 095,63	133 790,47	120 727,32	-167 822,95	-140 238,01

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

⁹ Na základě dostupných dat nebylo možné u kukuřice na zrno vypočítat vývoj zisku v přechodné oblasti

Příloha 25: Vývoj zisku u kukuřice na zrno za všechny podniky v KČ

Kukuřice na zrno	Zisk	Objem	Hektarový výnos	He	Jednotkový zisk	Jednotkový náklad	Realizační cena	Náklad na PZ	Hektarový výnos 2	Hektarový výnos celkem
rok 2006	-93 314,57	326,07	8,54	38,16	-286,18	3 545,91	3 259,73	30 297,69	8,54	
rok 2007	250 487,25	175,31	7,31	23,98	1 428,81	3 655,42	5 084,23	26 724,60	7,31	
rok 2008	111 013,77	304,21	7,35	41,42	364,92	3 197,04	3 561,96	23 482,74	7,35	
rok 2009	-194 887,59	329,20	11,48	28,67	-592,00	2 998,52	2 406,52	34 434,86	11,48	
rok 2010	36 089,60	85,45	5,41	15,80	422,36	3 297,17	3 719,53	17 830,01	5,41	
rozdíl 07	343 801,82	43 143,41	10 839,27	32 304,13	300 658,41	-19 197,84	319 856,25	79 205,93	-98 403,77	-87 564,49
rozdíl 08	-139 473,48	184 173,68	1 559,16	182 614,52	-323 647,17	139 443,37	-463 090,53	134 587,34	4 856,03	6 415,19
rozdíl 09	-305 901,36	9 119,26	51 624,10	-42 504,84	-315 020,62	65 352,59	-380 373,21	-390 246,30	455 598,89	507 223,00
rozdíl 10	230 977,20	144 301,98	80 576,89	63 725,09	86 675,22	-25 519,29	112 194,52	176 904,92	-202 424,21	-121 847,32

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 26: Průměrné tržby, dotace, výnosy, náklady a zisk u pšenice v Kč¹⁰

Pšenice	Tržby na tunu	Dotace na tunu	Výnos na tunu	Náklad na tunu	Zisk bez dotací na tunu	Zisk celkem na tunu
2006	2751,56	571,75	3323,31	2981,19	-229,63	342,12
2007	4326,13	556,76	4882,88	2980,56	1345,57	1902,33
2008	3903,76	593,46	4497,22	3187,85	715,91	1309,37
2009	2627,62	764,82	3392,44	3448,45	-820,83	-56,01
2010	3495,02	867,15	4362,17	3126,59	368,43	1235,58

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 27: Průměrné tržby, dotace, výnosy, náklady a zisk u ječmene v Kč

Ječmen	Tržby na tunu	Dotace na tunu	Výnos na tunu	Náklad na tunu	Zisk bez dotací na tunu	Zisk celkem na tunu
2006	1353,92	771,22	2125,14	1747,20	-393,28	377,94
2007	2647,80	811,74	3459,54	2208,04	439,76	1251,50
2008	2984,02	695,38	3679,41	2205,65	778,38	1473,76
2009	1890,94	1001,92	2892,86	1883,11	7,83	1009,75
2010	1988,83	1033,30	3022,13	2760,39	-771,56	261,74

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 28: Průměrné tržby, dotace, výnosy, náklady a zisk u kukuřice na zrno v Kč

Kukuřice	Tržby na tunu	Dotace na tunu	Výnos na tunu	Náklad na tunu	Zisk bez dotací na tunu	Zisk celkem na tunu
2006	2159,80	254,65	2414,45	1639,25	848,40	1103,05
2007	2778,33	643,98	3422,31	1258,12	1520,21	2164,19
2008	1475,50	467,00	1942,50	3778,33	-2302,83	-1835,83
2009	2368,00	354,07	2722,07	3170,00	-802,00	-447,93
2010	1710,71	911,93	2622,65	1968,83	-258,11	653,82

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 29: Průměrné tržby, dotace, výnosy, náklady a zisk u brambor v Kč

Brambory	Tržby na tunu	Dotace na tunu	Výnos na tunu	Náklad na tunu	Zisk bez dotací na tunu	Zisk celkem na tunu
2006	2284,00	178,73	2462,73	2352,88	-68,88	109,86
2007	2921,50	181,07	3102,57	1559,25	1362,25	1543,32
2008	3165,00	160,83	3325,83	2365,75	799,25	960,08
2009	2260,00	1108,46	3368,46	1319,00	941,00	2049,46
2010	1570,00	83,26	1653,26	1799,75	-229,75	-146,49

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

¹⁰ Tyto ukazatele bylo možné počítat na základě dostupných dat jen pro těchto 5 uvedených komodit rostlinné výroby.

Příloha 30: Průměrné tržby, dotace, výnosy, náklady a zisk u řepky v KČ

Řepka	Tržby na tunu	Dotace na tunu	Výnos na tunu	Náklad na tunu	Zisk bez dotací na tunu	Zisk celkem na tunu
2006	6624,69	771,58	7396,27	7188,73	-564,04	207,54
2007	7322,07	858,71	8180,78	6233,85	1088,22	1946,93
2008	8133,83	1031,15	9164,97	7198,44	935,39	1966,54
2009	6508,60	1088,92	7597,53	6795,67	-287,07	801,86
2010	7846,93	1320,32	9167,25	6832,67	1014,26	2334,58

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)

Příloha 31: % zornění

		2006	2007	2008	2009	2010
Zemědělská půda	LFA	1 570	1 564	1 562	1 538	1 584
	NON LFA	1 930	1 925	1 929	1 921	1 922
	Celkem	1 785	1 779	1 779	1 763	1 756
	Přechodná oblast	2 486	2 475	2 876	3 417	2 159
Orná půda	LFA	1 061	1 048	1 048	1 033	1 049
	NON LFA	1 797	1 788	1 797	1 790	1 790
	Celkem	1 370	1 352	1 354	1 342	1 328
	Přechodná oblast	1 939	1 885	2 233	2 721	1 628
Travní porost	LFA	505	502	512	503	523
	NON LFA	91	94	92	95	94
	Celkem	401	406	413	409	409
	Přechodná oblast	541	586	637	708	515
% zornění	LFA	67,55%	67,00%	67,12%	67,16%	66,26%
	NON LFA	93,11%	92,86%	93,19%	93,16%	93,14%
	Celkem	76,74%	76,04%	76,12%	76,13%	75,62%
	Přechodná oblast	78,00%	76,16%	77,62%	79,62%	75,39%

Zdroj: Databáze ZP – EF (vlastní výpočty)